Streda 20. októbra 2021

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

EURÓPSKY PARLAMENT

P9_TA(2021)0425

Stratégia „z farmy na stôl“

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. októbra 2021 o stratégii „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu (2020/2260(INI))

(2022/C 184/01)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), najmä na jej články 11, 13, 39, článok 168 ods. 1, článok 169 ods. 1, články 191, 192 ods. 1 a článok 349,

— so zreteľom na Medzinárodnú zmluvu o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 2004,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1381 z 20. júna 2019 o transparentnosti a udržateľnosti hodnotenia rizika na úrovni EÚ v potravinovom reťazci ([1]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/6 z 11. decembra 2018 o veterinárnych liekoch ([2]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh ([3]), smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES z 21. októbra 2009, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov ([4]), a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 z 25. novembra 2009 o štatistike pesticídov ([5]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia ([6]),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva ([7]), smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES z 12. decembra 2006 o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality ([8]) a smernicu Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov ([9]),

([1]) Ú. v. EÚ L 231, 6.9.2019, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 4, 7.1.2019, s. 43.
([3]) Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1.
([4]) Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 71.
([5]) Ú. v. EÚ L 324, 10.12.2009, s. 1.
([6]) Ú. v. EÚ L 106, 17.4.2001, s. 1.
([7]) Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1.
([8]) Ú. v. EÚ L 372, 27.12.2006, s. 19.
([9]) Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1.

— so zreteľom na smernicu Rady 98/58/ES z 20. júla 1998 o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely ([10]), smernicu Rady 1999/74/ES z 19. júla 1999 ustanovujúcu minimálne normy na ochranu nosníc ([11]), smernicu Rady 2007/43/ES z 28. júna 2007, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa ([12]), smernicu Rady 2008/120/ES z 18. decembra 2008, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu ošípaných ([13]), smernicu Rady 2008/119/ES z 18. decembra 2008, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu teliat ([14]), nariadenie Rady (ES) č. 1/2005 z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností ([15]), nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania ([16]), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429 z 9. marca 2016 o prenosných chorobách zvierat a zmene a zrušení určitých aktov v oblasti zdravia zvierat („právna úprava v oblasti zdravia zvierat“) ([17]) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/63/EÚ z 22. septembra 2010 o ochrane zvierat používaných na vedecké účely ([18]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu (COM(2020)0381),

— so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 19. júna 2020 o európskej ochrane cezhraničných a sezónnych pracovníkov v kontexte krízy spôsobenej ochorením COVID-19 ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2019 o iniciatíve EÚ zameranej na opeľovače ([20]) a na svoje uznesenie z 23. októbra 2019 o nariadení Komisie, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 546/2011, pokiaľ ide o posudzovanie vplyvu prípravkov na ochranu rastlín na včely medonosné ([21]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o núdzovom stave v oblasti klímy a životného prostredia ([22]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2019 o Európe, ktorá chráni: čisté ovzdušie pre všetkých ([23]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. septembra 2018 o Európskom akčnom pláne jedného zdravia proti antimikrobiálnej rezistencii (AMR) ([24]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2018 o vykonávaní 7. environmentálneho akčného programu ([25]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. mája 2017 o iniciatíve zameranej na efektívne využívanie zdrojov: obmedzenie plytvania potravinami, zvýšenie bezpečnosti potravín ([26]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. apríla 2017 o ženách a ich úlohách vo vidieckych oblastiach ([27]) a na svoje uznesenie zo 16. januára 2018 o ženách, rovnosti medzi ženami a mužmi a klimatickej spravodlivosti ([28]);

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júna 2016 o technologických riešeniach pre udržateľné poľnohospodárstvo v EÚ ([29]),

---

([10]) Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 23.
([11]) Ú. v. ES L 203, 3.8.1999, s. 53.
([12]) Ú. v. EÚ L 182, 12.7.2007, s. 19.
([13]) Ú. v. EÚ L 47, 18.2.2009, s. 5.
([14]) Ú. v. EÚ L 10, 15.1.2009, s. 7.
([15]) Ú. v. EÚ L 3, 5.1.2005, s. 1.
([16]) Ú. v. EÚ L 303, 18.11.2009, s. 1.
([17]) Ú. v. EÚ L 84, 31.3.2016, s. 1.
([18]) Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010, s. 33.
([19]) Ú. v. EÚ C 362, 8.9.2021, s. 82.
([20]) Ú. v. EÚ C 255, 29.6.2021, s. 29.
([21]) Ú. v. EÚ C 202, 28.5.2021, s. 49.
([22]) Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 28.
([23]) Ú. v. EÚ C 23, 21.1.2021, s. 23.
([24]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 153.
([25]) Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 10.
([26]) Ú. v. EÚ C 307, 30.8.2018, s. 25.
([27]) Ú. v. EÚ C 298, 23.8.2018, s. 14.
([28]) Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2018, s. 34.
([29]) Ú. v. EÚ C 86, 6.3.2018, s. 51.

Streda 20. októbra 2021

— so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 8. septembra 2015 o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o klonovaní hovädzieho dobytka, ošípaných, oviec, kôz a koní chovaných a rozmnožovaných na hospodárske účely ([30]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 11. februára 2015 o označovaní krajiny pôvodu mäsa v spracovaných potravinách ([31]) a na svoje uznesenie z 12. mája 2016 o povinnom označovaní krajiny pôvodu alebo miesta pôvodu v prípade niektorých potravín ([32]),

— so zreteľom na osobitné správy Európskeho dvora audítorov (EDA) č. 15/2020 z 9. júla 2020 s názvom Ochrana voľne žijúcich opeľovačov v EÚ: Iniciatívy Komisie nepriniesli ovocie, č. 13/2020 z 5. júna 2020 s názvom Biodiverzita poľnohospodárskej pôdy: príspevok SPP nezastavil pokles, č. 05/2020 z 5. februára 2020 s názvom Udržateľné používanie prípravkov na ochranu rastlín: obmedzený pokrok v meraní a znižovaní rizík, č. 02/2019 z 15. januára 2019 s názvom Chemické nebezpečenstvá v našich potravinách: politika EÚ v oblasti bezpečnosti potravín nás chráni, čelí však výzvam, č. 31/2018 zo 14. novembra 2018 s názvom Dobré životné podmienky zvierat v EÚ: uzavretie medzery medzi ambicióznymi cieľmi a vykonávaním v skutočnosti a č. 34/2016 zo 17. januára 2017 s názvom Boj proti plytvaniu potravinami: príležitosť pre EÚ zlepšiť efektívnosť využívania zdrojov v potravinovom dodávateľskom reťazci a č. 21/2019 z 19. novembra 2019 o riešení antimikrobiálnej rezistencie,

— so zreteľom na správu Európskej environmentálnej agentúry z 11. mája 2020 s názvom Životné prostredie Európy – stav a perspektíva 2020: znalosti potrebné na prechod na udržateľnú Európu,

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv,

— so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov k stratégii z farmy na stôl s názvom Od výrobcu k spotrebiteľovi (z farmy na stôl) – miestny a regionálny rozmer (NAT-VII/005),

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre rozvoj, Výboru pre medzinárodný obchod, Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa a Výboru pre rybárstvo,

— so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (A9-0271/2021),

A. keďže v oznámení Komisie o stratégii „z farmy na stôl“ sa stanovuje celostný prístup k európskemu potravinovému systému, pričom hlavným prvkom je poľnohospodárstvo ako poskytovateľ potravín, a uznáva sa vzájomná prepojenosť všetkých aktérov v celom dodávateľskom reťazci a ich spoločná zodpovednosť pri dosahovaní cieľov stratégie, ako aj kľúčová úloha poľnohospodárov pri poskytovaní verejných statkov vrátane boja proti zmene klímy; keďže však stratégia musí ísť ďalej, pokiaľ ide o zohľadnenie úlohy, práv a povinností spotrebiteľov a dlhodobej hospodárskej životaschopnosti poľnohospodárov; keďže stratégia má veľký vplyv na nepotravinovú poľnohospodársku výrobu a táto skutočnosť sa musí v plnej miere zohľadniť;

B. keďže nedávno zverejnená správa Spoločného výskumného centra s názvom Modelovanie ambícií v oblasti životného prostredia a klímy v odvetví poľnohospodárstva pomocou modelu CAPRI: Preskúmanie potenciálnych účinkov vybraných cieľov stratégie „z farmy na stôl“ a stratégie v oblasti biodiverzity v rámci cieľov v oblasti klímy do roku 2030 a spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2020 spolu s ďalšími súčasnými štúdiami dospela k záveru, že vykonávanie cieľov stratégie by výrazne ovplyvnilo poľnohospodársku výrobu v EÚ; keďže tieto štúdie zdôrazňujú potrebu spoľahlivého vedeckého posudzovania vplyvov ex ante, ktoré by zahŕňalo udržateľnosť z hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho hľadiska, a potrebu zohľadniť kumulatívne účinky, možné kompromisy, dostupnosť prostriedkov na dosiahnutie cieľov a rôzne modely poľnohospodárstva v členských štátoch ako súčasť všetkých legislatívnych návrhov v rámci stratégie „z farmy na stôl“;

C. keďže európsky potravinový systém by mal zaisťovať potraviny vysokej kvality a výživovú bezpečnosť spôsobom, ktorý prispieva k dobrým sociálnym podmienkam, zachováva a obnovuje zdravie ekosystémov, rešpektuje planetárne medze a zabezpečuje zdravie a dobré životné podmienky zvierat; keďže v súčasnosti má celý potravinový systém celý rad vplyvov na zdravie ľudí a zvierat, na životné prostredie, klímu a biodiverzity vrátane odlesňovania a degradácie

([30]) Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 278.
([31]) Ú. v. EÚ C 310, 25.8.2016, s. 15.
([32]) Ú. v. EÚ C 76, 28.2.2018, s. 49.

ekosystémov mimo EÚ; keďže spôsob, akým vyrábame a spotrebúvame potraviny, nápoje a iné poľnohospodárske produkty, sa musí upraviť, aby sa zabezpečila súdržnosť s cieľmi udržateľného rozvoja, Parížskou dohodou, Dohovorom o biologickej diverzite, Medzinárodnou zmluvou o rastlinných genetických zdrojoch pre výživu a poľnohospodárstvo a politikami a záväzkami EÚ, ako aj vo všeobecnosti s cieľom dosiahnuť súvislú rovnováhu medzi tromi piliermi udržateľnosti vrátane životného prostredia, klímy, biodiverzity, verejného zdravia, ekonomiky a dostupnosti potravín, dobrých životných podmienok zvierat a hospodárskej udržateľnosti poľnohospodárov a aktérov ďalej v potravinovom reťazci a vo vidieckych a v pobrežných oblastiach, ako aj sociálnych aspektov, ako sú pracovné podmienky a podmienky zamestnávania a normy v oblasti zdravia a bezpečnosti; keďže je potrebné zohľadniť ďalšie dôležité faktory, ako sú výskum a inovácie, obchodná politika a politika v oblasti odpadu;

D. keďže je potrebné zabezpečiť konzistentnosť a súdržnosť medzi opatreniami navrhovanými v stratégii „z farmy na stôl“ a spoločnou poľnohospodárskou politikou a spoločnou rybárskou politikou, obchodnou politikou EÚ, stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, stratégiou lesného hospodárstva EÚ, akčným plánom EÚ pre obehové hospodárstvo, akčným plánom pre biohospodárstvo, právnym predpisom EÚ v oblasti klímy, ako aj s ďalšími súvisiacimi politikami a stratégiami EÚ; keďže treba zdôrazniť, že na všetky dovážané potraviny sa musia uplatňovať rovnaké normy udržateľnosti a bezpečnosti agropotravinových výrobkov, ako platia v EÚ;

E. keďže Medzivládna vedecko-politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES) odhaduje, že 90 % pôdy sa má do roku 2050 výrazne zmeniť a 75 % pôdy sa už výrazne zmenilo; keďže 85 % mokradí už zaniklo ([33]); keďže biodiverzita má zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť, blahobyt ľudí a rozvoj na celom svete; keďže strata biodiverzity ohrozuje európsku a celosvetovú poľnohospodársku výrobu, potravinové systémy a výživu; keďže sa odhaduje, že sociálne a hospodárske náklady súvisiace s degradáciou pôdy predstavujú 5,5 – 10,5 bilióna EUR ročne ([34]);

F. keďže približne 80 % odlesňovania vo svete spôsobuje rozširovanie pôdy využívanej na poľnohospodárske účely ([35]); keďže dopyt Únie po výrobkoch, ako je palmový olej, mäso, sója, kakao, kukurica, drevo a kaučuk, a to aj vo forme spracovaných výrobkov alebo služieb, je veľkou hnacou silou odlesňovania, degradácie lesov a pôdy, ničenia ekosystémov a súvisiaceho porušovania ľudských práv v krajinách mimo EÚ a predstavuje približne 10 % celosvetového podielu na odlesňovaní v rámci celkovej konečnej spotreby ([36]); keďže neudržateľný rybolov má závažný negatívny vplyv na biodiverzitu;

G. keďže poloprírodné biotopy závislé od poľnohospodárstva, ako sú trávne porasty, sú osobitne ohrozené a ich stav ochrany je výrazne horší ako v prípade iných typov biotopov, ktoré nezávisia od poľnohospodárstva; keďže v 45 % prípadoch sa stav biotopov závislých od poľnohospodárstva považuje za zlý v porovnaní s 31 % v prípade iných biotopov;

H. keďže nerozvážne používanie pesticídov je významnou príčinou znečistenia pôdy, vody a ovzdušia a negatívne ovplyvňuje zdravie ľudí, zvierat a rastlín; keďže je preto potrebné zintenzívniť úsilie o výrazné zníženie závislosti, rizika a používania škodlivých pesticídov a používania hnojív a antibiotík; keďže udržateľné poľnohospodárske postupy, ako je riadne vykonávanie integrovanej ochrany proti škodcom, agrolesníctvo, agroekológia a ekologické poľnohospodárstvo a techniky presného poľnohospodárstva, môžu pomôcť pri poskytovaní riešení na zníženie

([33]) IPBES, Správa o globálnom posúdení biodiverzity a ekosystémových služieb, 2019.

([34]) https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf

([35]) FAO, *Stav svetových lesov 2016. Lesníctvo a poľnohospodárstvo: výzvy a príležitosti v oblasti využívania pôdy*, Rím, 2016. https://www.fao.org/3/i5588e/i5588e.pdf

([36]) Európska komisia, *Vplyv spotreby EÚ na odlesňovanie: Komplexná analýza vplyvu spotreby EÚ na odlesňovanie. Záverečná správa*, Štúdia financovaná Európskou komisiou a vypracovaná VITO, Medzinárodným inštitútom pre aplikovanú systémovú analýzu, HIVA – Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving a International Union for the Conservation of Nature NL, 2013.

používania pesticídov na úrovni EÚ a na celom svete a mali by sa podporovať; keďže vedecké dôkazy ([37]) potvrdzujú, že používanie pesticídov možno podstatne znížiť bez toho, aby to malo negatívny vplyv na ziskovosť a produktivitu, najmä ak je súčasťou tohto procesu zvýšená dostupnosť udržateľných alternatív;

I. keďže v roku 2018 členské krajiny EÚ schválili vývoz viac ako 81 000 ton pesticídov obsahujúcich látky zakázané v Európe ([38]); keďže tieto nebezpečné pesticídy môžu v krajinách určenia predstavovať ešte väčšie riziko, pretože podmienky používania (napr. ochranné prostriedky, letecký postrek) nie sú vždy také prísne ako v EÚ; keďže tieto zakázané pesticídy sa môžu vrátiť na trh EÚ ako rezíduá v dovážaných potravinách; keďže monitorovacie programy ukázali, že v potravinách predávaných na trhu EÚ sa zistili rezíduá viacerých pesticídov, ktoré je zakázané používať v EÚ, pričom v 4,5 % prípadov dokonca aj na úrovni prekračujúcej maximálnu hladinu rezíduí (MRL), ktorá je stanovená pre tieto látky s cieľom zaistiť bezpečnosť spotrebiteľov ([39]);

J. keďže v EÚ rýchlo rastie miera nadváhy a obezity ([40]), pričom nadváhou alebo obezitou trpí každý druhý dospelý ([41]); keďže príčiny nadváhy a obezity sú mnohotvárne, ale zlá strava a výživa patria medzi kľúčové faktory, ktoré vedú k vysokému výskytu nadváhy a obezity;

K. keďže podľa odhadov sa v EÚ dalo v roku 2017 pripísať nezdravému stravovaniu vyše 950 000 úmrtí (jedno z piatich) a strata strednej dĺžky života v zdraví v rozsahu 16 miliónov rokov, najmä v dôsledku srdcovo-cievnych chorôb a rôznych druhov rakoviny ([42]); keďže vystavenie chemickým látkam, ktoré narúšajú endokrinný systém, prostredníctvom potravín a obalov potravín predstavuje tiež zvýšenú hrozbu pre verejné zdravie ([43]);

L. keďže približne polovica zoonotických ochorení, ktoré sa u ľudí objavili od roku 1940, je výsledkom zmien vo využívaní pôdy ([44]); keďže zdravie zvierat je základný prvok každého udržateľného potravinového systému a vplyvy na zdravie zvierat majú priamy účinok na udržateľnosť potravinového systému;

M. keďže podľa odhadov sa v EÚ každý rok produkuje 88 miliónov ton potravinového odpadu, pričom odhadované súvisiace náklady predstavujú 143 miliárd EUR ([45]); keďže potravinový odpad má obrovský vplyv na životné prostredie a predstavuje približne 6 % celkových emisií skleníkových plynov v EÚ ([46]); keďže hlavnými producentmi potravinového odpadu v EÚ sú domácnosti (53 %) a spracovateľský priemysel (19 %) ([47]); keďže 10 % potravinového odpadu v EÚ je spojených s označovaním dátumu a s tým, že spotrebitelia nerozumejú, ako chápať a používať systém označovania dátumu ([48]);

N. keďže objem predaja antibiotík európskym poľnohospodárskym podnikom so živočíšnou výrobou klesol medzi rokmi 2011 a 2016 o 18,5 % ([49]), čo v rokoch 2011 – 2018 viedlo k zníženiu zaťaženia poľnohospodárstva antibiotikami o 35 %, pričom čo vo väčšine členských štátov je spotreba antimikrobiálnych látok pri zvieratách

---

([37]) Lechenet, M., Dessaint, F., Py, G. a kol. *Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms* (Zníženie používania pesticídov pri súčasnom zachovaní produktivity a ziskovosti plodín v poľnohospodárskych podnikoch s ornou pôdou), Nature Plants 3, 17008, 2017.

([38]) https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe

([39]) Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, *The European Union report 2019 on pesticide residues in food* (Správa Európskej únie o rezíduách pesticídov v potravinách za rok 2019), Vestník EFSA, 2019. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491.

([40]) Eurostat, *Overweight and obesity – BMI statistics* (Nadváha a obezita – štatistika BMI).

([41]) Eurostat, *The European Health Interview Survey, Wave 2*, (európsky prieskum zdravia formou rozhovorov, 2. kolo), 2013.

([42]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/eu-burden-non-communicable-diseases-key-risk-factors_en

([43]) Muncke, J. a kol., Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement (Vplyv chemikálií prichádzajúcich do styku s potravinami na ľudské zdravie: konsenzuálne vyhlásenie), Environmental Health, 19.

([44]) Keesing, F. a kol., Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases (Vplyv biodiverzity na výskyt a prenos infekčných chorôb), Nature 468, s. 647 – 652, 2010.

([45]) EU-Fusions, Estimates of European food waste levels (Odhad úrovne plytvania potravinami v Európe), záverečná správa, 2016.

([46]) FAO, Food wastage footprint & climate change (Dôsledky plytvania potravinami a zmena klímy).

([47]) EU-Fusions, Estimates of European food waste levels (Odhad úrovne plytvania potravinami v Európe), záverečná správa, 2016.

([48]) ICF, Market study on date marks and other information provided on food labels and food waste prevention (Štúdia trhu o označovaní dátumov a ďalších informáciách na etiketách potravín a predchádzaní vzniku potravinového odpadu), záverečná správa pre Európsku komisiu, 2018.

([49]) EMA: Predaj veterinárnych antimikrobiálnych látok v 30 európskych krajinách. Trendy od roku 2010 do roku 2016. Ôsma správa ESVAC (https://www.ema.europa.eu/en).

určených na výrobu potravín nižšia alebo oveľa nižšia ako u ľudí ([50]); keďže však medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely a spotreba niektorých antimikrobiálnych látok je stále príliš vysoká ([51]); keďže antimikrobiálna rezistencia predstavuje závažnú hrozbu pre ľudské zdravie; keďže zníženie a minimalizovanie používania antibiotík pri chove hospodárskych zvierat pomôže spomaliť jej výskyt a šírenie;

O. keďže Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC) už pred viac ako dvomi rokmi vydal osobitnú správu o dôsledkoch globálneho oteplenia o 1,5 °C, v ktorej sa uvádza, že obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C si vyžiada rýchle, ďalekosiahle a bezprecedentné zmeny vo všetkých aspektoch spoločnosti; keďže zmena klímy a strata biodiverzity predstavujú rastúcu hrozbu pre potravinovú bezpečnosť a živobytia v dôsledku opakujúcich sa súch, povodní, lesných požiarov a nových škodcov; keďže potravinové systémy sú zodpovedné za 29 % celosvetových emisií skleníkových plynov (GHG) a majú závažný vplyv na klímu, biodiverzitu, vodu, vzduch, pôdu a záchyty uhlíka; keďže odvetvie poľnohospodárstva EÚ produkuje približne 10 % celkových emisií GHG v EÚ, pričom medzi členskými štátmi vládnu značné rozdiely, keď poľnohospodárstvo predstavuje 3 % až 33 % vnútroštátnych emisií GHG ([52]);

P. keďže emisie skleníkových plynov z európskeho poľnohospodárstva sa od roku 1990 znížili približne o 20 %; keďže znižovanie emisií skleníkových plynov v poľnohospodárstve sa od roku 2012 výrazne spomalilo a v niektorých rokoch sa dokonca zvýšilo ([53]); keďže poľnohospodárstvo môže aktívne prispievať k sekvestrácii uhlíka zvyšovaním prírodných záchytov uhlíka prostredníctvom využívania prírodných riešení založených na prírode a ekosystéme, ako sú rozsiahle striedanie plodín, medziplodiny, permakultúra, agrolesníctvo, lesníctvo, agroekológia a obnova ekosystémov, a najmä obnova a udržiavanie rašelinísk ako spôsob zvyšovania prirodzeného záchytu uhlíka a sekvestrácie uhlíka;

Q. keďže poľnohospodárstvo je tretím najväčším zdrojom primárnych emisií PM10 v EÚ, ako zdôraznila Európska environmentálna agentúra; keďže emisie amoniaku (NH_3) z poľnohospodárstva prispievajú k epizódam vysokých koncentrácií PM, ku ktorým dochádza v Európe vždy na jar, ako aj ku krátkodobým aj k dlhodobým negatívnym vplyvom na zdravie;

R. keďže EÚ spotrebúva sedemkrát viac dusíka a trikrát viac fosforu, než sa dá považovať za udržateľné a spravodlivé v planetárnych medziach ([54]);

S. keďže na kvantifikáciu pokroku pri znižovaní vplyvu európskeho potravinového systému na životné prostredie je potrebných viac informácií o životnom cykle spolu s lepším sledovaním a monitorovaním informácií o dodávateľskom reťazci;

T. keďže európsky model multifunkčného agropotravinárskeho odvetvia pozostávajúci z rôznych poľnohospodárskych modelov a založený na rodinných poľnohospodárskych podnikoch je kľúčovým prvkom únijného hospodárstva a spoločnosti a musí zabezpečiť konkurencieschopnú, kvalitnú a rôznorodú potravinársku výrobu, potravinovú bezpečnosť, miestne dodávateľské reťazce, správnu poľnohospodársku prax, ochranu pôdnych a vodných zdrojov, prísne normy v oblasti životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat a dynamické vidiecke oblasti v celej EÚ; keďže riadne podporovanou poľnohospodárskou politikou sa podporí prechod na lokalizovanejšie dodávateľské reťazce a udržateľnejšie poľnohospodárske postupy, čím sa dosiahnu prísnejšie normy v oblasti životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat;

U. keďže z hľadiska dosahovania cieľov stratégie je dôležité zdôrazniť kľúčovú úlohu mikropodnikov a malých a stredných podnikov v agropotravinárskom odvetví EÚ vo všetkých fázach dodávateľského reťazca, od spracovania až po maloobchodný predaj;

([50]) Druhá spoločná správa ECDC/EFSA/EMA o integrovanej analýze spotreby antimikrobiálnych látok a výskytu antimikrobiálnej rezistencie pri baktériách získaných od ľudí a zvierat, ktoré sú určené na výrobu potravín, 2017.

([51]) ECA, *Riešenie antimikrobiálnej rezistencie: v odvetví živočíšnej výroby došlo k pokroku, ale pre EÚ zostáva táto zdravotná hrozba naďalej výzvou*, 2019.

([52]) EEA, prehliadač údajov o emisiách a odstraňovaní skleníkových plynov, ktoré krajiny zaslali UNFCCC a mechanizmu EÚ na monitorovanie skleníkových plynov, pozri aj IEEP 2019, Net-Zero Agriculture in 2050: How to get there (https://ieep.eu/publications/net-zero-agriculture-in-2050-how-to-get-there).

([53]) Prehliadač údajov EEA pre emisie skleníkových plynov – Európska environmentálna agentúra (europa.eu).

([54]) Správa Európskej environmentálnej agentúry č. 1/2020.

Streda 20. októbra 2021

V. keďže odvetvie poľnohospodárstva musí naďalej produkovať bezpečné a výživné potraviny a zároveň udržiavať pôdu a hospodáriť s ňou udržateľnejším spôsobom, pretože sa tým bráni vyľudňovaniu vidieckych oblastí; keďže európski poľnohospodári podliehajú najprísnejším normám na svete a dodávajú vysokokvalitné potraviny, a to nielen pre európskych občanov, ale aj v celosvetovom meradle; keďže poľnohospodárske odvetvie má obrovskú strategickú hodnotu, no len za niečo vyše desať rokov zaniklo niekoľko miliónov poľnohospodárskych podnikov, čo predstavuje viac ako tretinu všetkých poľnohospodárskych podnikov v Európe, pričom išlo v prevažnej väčšine o malé rodinné podniky;

W. keďže prechod európskeho poľnohospodárstva na udržateľnejšie postupy a obehovosť si vyžiada značné investície, pričom základným predpokladom je primeraný prístup k financovaniu; keďže EIB je odhodlaná zvyšovať podiel svojho financovania investícií do opatrení v oblasti klímy a environmentálnej udržateľnosti, aby od roku 2025 predstavoval 50 % jej operácií; keďže tieto prostriedky by sa mohli využiť na zavádzanie technológií, ktoré prispievajú k udržateľným postupom, a na posilnenie prepojenia poľnohospodárstva s obehovým hospodárstvom;

X. keďže dobré zdravie pôdy ovplyvňuje kapacitu zeme produkovať potraviny, filtrovať vodu a absorbovať uhlík, čím prispieva nielen k stabilizácii klímy, ale aj k zaisteniu potravinovej bezpečnosti, obnove biodiverzity, ochrane našej poľnohospodárskej pôdy a budovaniu zdravšieho potravinového systému; keďže regeneratívne poľnohospodárstvo ako prístup k potravinárskej výrobe a obhospodarovaniu pôdy by mohlo zmierniť tieto výzvy a pomôcť pri prechode na vysoko odolný poľnohospodársky systém založený na primeranom obhospodarovaní pozemkov a pôdy;

Y. keďže je dôležité, aby spotrebitelia boli plne informovaní a mali možnosť a právomoc prijímať informované rozhodnutia o potravinách; keďže si to vyžaduje zdravý a neporušený potravinový reťazec, ktorý zaistí transparentnosť a zabezpečí, aby bola zdravá a udržateľná voľba zároveň jednoduchou a cenovo dostupnou voľbou pre všetkých, a podporuje a povzbudzuje modely spotreby, ktorými sa podporuje zdravie ľudí a zároveň sa zaručuje udržateľné využívanie prírodných a ľudských zdrojov a dobré životné podmienky zvierat na vysokej úrovni; keďže samotné informačné, vzdelávacie a osvetové kampane nestačia na dosiahnutie požadovanej zmeny smerom k udržateľnejším a zdravším spotrebiteľským rozhodnutiam, ktoré môžu byť ovplyvnené aspektmi, ako sú normy a konvencie, cena, pohodlie, zvyk a spôsob, akým sa ponúka výber potravín; keďže informovaní občania a vzdelanie však môžu zohrávať významnú úlohu pri dosahovaní cieľov Európy v oblasti klímy, efektívneho využívania zdrojov a biodiverzity na strane dopytu; keďže povinné označovanie obsahu živín a pôvodu, ako aj zrozumiteľné informácie o dobrých životných podmienkach zvierat a udržateľnosti v zásade na všetkých potravinových výrobkoch a verejné poskytovanie informácií o skutočných výrobných nákladoch môžu pomôcť nasmerovať spotrebiteľa k zdravej, udržateľnej a bezpečnej výžive; keďže informácie pre spotrebiteľov by sa mali prispôsobiť aj digitálnemu veku, pričom by sa na nikoho nemalo zabudnúť;

Z. keďže stredomorská strava, ktorú UNESCO uznalo v roku 2010 za nehmotné kultúrne dedičstvo ľudstva, je známa ako zdravá, vyvážená strava s vysokou výživovou, sociálnou a kultúrnou hodnotou, ktorá je založená na rešpektovaní územia a biodiverzity, zabezpečuje ochranu a rozvoj tradičných činností a remesiel súvisiacich s rybolovom, udržateľným lovom a poľnohospodárstvom a zohráva ochrannú úlohu pri primárnej a sekundárnej prevencii hlavných chronických degeneratívnych chorôb;

AA. keďže voda a poľnohospodárstvo sú neoddeliteľne prepojené a udržateľné hospodárenie s vodou v odvetví poľnohospodárstva je nevyhnutné v záujme výroby kvalitných a primeraných potravín a na zabezpečenie zachovania vodných zdrojov;

AB. keďže globalizácia trhu s potravinami sa zintenzívnila, čo so sebou prináša súvisiace zvýšenie významu dohôd o voľnom obchode medzi EÚ a krajinami mimo EÚ;

AC. keďže treba zohľadniť výsledky dodržiavania v súčasnosti platných noriem v oblasti životného prostredia;

AD. keďže v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 nastala vážna situácia s vplyvom na všetky subjekty v rámci európskeho agropotravinárskeho reťazca od prvovýroby až po gastronómiu;

AE. keďže európsky potravinový systém zohráva počas pandémie ochorenia COVID-19 kľúčovú úlohu a preukazuje svoju odolnosť, pričom poľnohospodári a ich družstvá alebo organizácie výrobcov, pracovníci zamestnaní v celom potravinovom hodnotovom reťazci, spracovatelia, distribútori a maloobchodníci spolupracujú v náročných podmienkach vrátane obmedzenia pohybu a pri hygienickom riziku v záujme zabezpečenia toho, aby mali európski spotrebitelia naďalej neobmedzený prístup k bezpečným, cenovo dostupným a vysokokvalitným výrobkom, a to pri rešpektovaní integrity vnútorného trhu; keďže vnútorný trh a poľnohospodársky systém EÚ vo veľkej miere a rýchlo prekonali prerušenia dodávok v čase krízy spôsobenej ochorením COVID-19, ktoré však odhalili určité zraniteľné miesta v komplikovaných potravinových dodávateľských reťazcoch, čo poukazuje na potrebu zaistiť dlhodobú potravinovú bezpečnosť, odolnosť a krátke dodávateľské reťazce; keďže v tejto súvislosti je nevyhnutné zdôrazniť hodnotu potravinovej bezpečnosti a bezpečnosti dodávateľských reťazcov pre všetkých občanov EÚ a význam dostupnosti všetkých potrebných nástrojov pre poľnohospodárov, aby mohli produkovať rozmanité potraviny udržateľným spôsobom;

AF. keďže napriek tomu, že práva poľnohospodárov boli v roku 2004 zakotvené v Medzinárodnej zmluve FAO o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo, pravidlá duševného vlastníctva sú s nimi často v rozpore, čo ohrozuje miestne, tradičné a pôvodné systémy osív;

AG. keďže spotrebitelia sa čoraz viac zaujímajú o dobré životné podmienky zvierat a o zdravie zvierat; keďže vysoká úroveň dobrých životných podmienok zvierat je dôležitá pre udržateľný rozvoj a má potenciál posilniť hospodársku a environmentálnu udržateľnosť európskych poľnohospodárov, a tak vytvoriť nový trh pre poľnohospodárov na predaj výrobkov na základe prísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat; keďže Komisia oznámila hodnotenie a revíziu existujúcich právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vrátane predpisov o preprave a zabíjaní zvierat; keďže horizontálne pravidlá na ochranu zvierat v poľnohospodárstve spolu s vedecky podloženými, druhovo špecifickými požiadavkami na dobré životné podmienky zvierat pre všetky druhy hospodárskych zvierat by výrazne prospeli dobrým životným podmienkam zvierat; keďže prechodné obdobia a podpora pre poľnohospodárov sú nevyhnutné, pokiaľ ide o legislatívne zmeny v záujme udržateľnejšieho poľnohospodárstva a zlepšenia životných podmienok zvierat;

AH. keďže zemepisné označenia sú pozostatkom dávneho dedičstva EÚ, sú výsledkom prispôsobenia sa ľudstva jeho životnému prostrediu a vyjadrujú identitu EÚ;

AI. keďže je veľmi dôležité bojovať proti potravinovým podvodom a nekalým praktikám prostredníctvom rozpoznávania a vyšetrovania podvodných činností;

1. víta ambície a ciele stratégie „z farmy na stôl“ ako dôležitý krok pri zabezpečovaní udržateľného, spravodlivého, zdravého, regionálnejšieho, diverzifikovaného a odolného potravinového systému ohľaduplného k zvieratám, ktorý zohráva ústrednú úlohu pri dosahovaní cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode a v rámci cieľov udržateľného rozvoja; zdôrazňuje neoddeliteľné prepojenie medzi zdravými ľuďmi, zdravými spoločnosťami, zdravými zvieratami a zdravou planétou; zdôrazňuje, že táto stratégia je nevyhnutná nato, aby sa potravinový systém vrátane živočíšnej a rastlinnej výroby udržal v rámci možností našej planéty, pričom zdôrazňuje význam dosiahnutia dôstojných pracovných podmienok, podmienok zamestnávania a spravodlivých príležitostí v celom potravinovom hodnotovom reťazci a potrebu dosiahnuť vhodný a vyvážený politický prístup; povzbudzuje Komisiu, aby stratégiu čo najskôr preniesla do konkrétnych legislatívnych a nelegislatívnych opatrení, ktoré budú sprevádzané náležitými mechanizmami finančnej podpory na prechodné obdobie;

Potreba konať

2. pripomína, že posúdenia vplyvu sú neoddeliteľnou súčasťou procesu tvorby pravidiel EÚ; víta oznámenie Komisie, že má v úmysle vykonať podrobné posúdenia vplyvu vrátane verejných konzultácií v súlade s usmerneniami o lepšej právnej regulácii pre všetky legislatívne iniciatívy v rámci stratégie „z farmy na stôl“ vrátane tých, ktoré sa týkajú účinných kvantitatívnych cieľov ([55]); zdôrazňuje, že tieto vedecké posúdenia vplyvu *ex ante* by mali zahŕňať dôkladné environmentálne hodnotenia, mali by pokrývať tri rozmery udržateľnosti (environmentálnu, hospodársku a sociálnu vrátane zdravia) celostným a systémovým prístupom, mali by zohľadňovať kumulatívne účinky a mali by zahŕňať náklady v dôsledku nečinnosti z hľadiska okamžitého a dlhodobého vplyvu na ľudské zdravie, životné prostredie, biodiverzitu a všeobecnú udržateľnosť, ako aj zohľadniť generačnú výmenu, možné kompromisy medzi politickými cieľmi, dostupnosť prostriedkov na dosiahnutie cieľov a rôzne modely poľnohospodárstva v členských štátoch EÚ; berie na vedomie, že je

([55]) Odpovede pani Kyriakidesovej na otázku na písomné zodpovedanie č. E-000689/2021.

Streda 20. októbra 2021

dôležité opísať metódy výpočtu, východiskové hodnoty a referenčné obdobia každého individuálneho cieľa, a zdôrazňuje potrebu spolupráce, konzultácií a spolupráce s členskými štátmi; berie na vedomie, že prvé preskúmanie stratégie „z farmy na stôl“ v polovici jej trvania sa plánuje v polovici roka 2023; zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa v tomto hodnotení v polovici trvania dôkladne zohľadnil kumulatívny vplyv všetkých opatrení celostným a systematickým spôsobom, pričom sa pokryjú všetky rozmery udržateľnosti, či už environmentálne, hospodárske, alebo sociálne vrátane zdravia;

3. víta oznámenie o fakticky podloženom návrhu legislatívneho rámca pre udržateľné potravinové systémy, ktorý je založený na transparentných údajoch a zohľadňuje najnovšie vedecké poznatky; vyzýva Komisiu, aby využila tento návrh na stanovenie celostnej, vyváženej, integrovanej a environmentálne, sociálne a hospodársky udržateľnej spoločnej potravinovej politiky orientovanej na budúcnosť, na ktorej sa budú podieľať všetci aktéri a ktorej cieľom bude znížiť environmentálnu a klimatickú stopu potravinového systému EÚ, ako aj znížiť jeho negatívny vplyv na biodiverzitu a zdravie a dobré životné podmienky ľudí a zvierat, aby sa tak Európa najneskôr do roku 2050 stala prvým klimaticky neutrálnym kontinentom s takmer nulovým znečistením, a posilniť jej odolnosť v záujme zaistenia strednodobej a dlhodobej potravinovej bezpečnosti vzhľadom na zmenu klímy, zhoršovanie životného prostredia a stratu biodiverzity; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť hospodársku a sociálnu udržateľnosť v celom potravinovom reťazci, keďže dobré sociálno-ekonomické vyhliadky a konkurencieschopnosť rôznych dotknutých odvetví pomôžu splniť ciele stratégie; povzbudzuje EÚ, aby stála na čele globálneho prechodu k udržateľnosti „z farmy na stôl“ na princípe multifunkčného poľnohospodárskeho odvetvia, ktoré je udržateľné z environmentálneho, sociálneho (vrátane zdravia) a hospodárskeho hľadiska, pričom bude vychádzať zo zásad agroekológie, ktoré stanovila Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), a z práva OSN na potraviny, a aby zároveň zabezpečila väčšiu ucelenosť a súdržnosť politík s cieľom umožniť všetkým aktérom v európskom potravinovom systéme vykonávať dlhodobé plánovanie založené na realistických a transparentných cieľoch SMART; zdôrazňuje potrebu naliehavej a odvážnej politiky a legislatívnych zmien vzhľadom na obrovské množstvo vedeckých dôkazov o nevyhnutnosti zlepšiť udržateľnosť súčasného potravinového systému a o vyšších nákladoch v dôsledku nečinnosti a vyzdvihuje význam inovácií a udržateľných postupov; navrhuje, aby sa zohľadnili príslušné referenčné úrovne v jednotlivých členských štátoch a dosiahnutý pokrok, ako aj ich špecifické (regionálne) podmienky a zároveň sa podporovala výmena know-how a najlepších postupov medzi členskými štátmi; zdôrazňuje potrebu začleniť celé potravinové a nápojové reťazce vrátane výroby, spracovania, marketingu, skladovania, dopravy, distribúcie, stravovacích služieb, maloobchodu a likvidácie a recyklácie druhotných materiálov; žiada, aby sa v tomto legislatívnom návrhu v plnej miere zohľadňovali dobré životné podmienky hospodárskych zvierat, keďže je to neoddeliteľnou súčasťou udržateľnosti potravín;

4. podporuje vypracovanie strategických plánov potravinovej politiky ([56]), ktoré poslúžia na uľahčenie, stimulovanie a rozšírenie nových a existujúcich vnútroštátnych, regionálnych a miestnych potravinových politík, pričom sa zohľadní aj zložitá otázka potravinovej chudoby v Európe; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa tieto plány opierali o nezávislé a nestranné vedecko-výskumné poznatky a účasť zainteresovaných strán s rozmanitou perspektívou, a tak sa zabezpečil legitímny a inkluzívny proces; zdôrazňuje, že je potrebný nový prierezový prístup k riadeniu, aby sa zabezpečil súlad medzi potravinovou a poľnohospodárskou politikou EÚ a politikami, ktoré ich ovplyvňujú, ako sú politiky v oblasti obchodu, energetiky, hospodárskej súťaže a klímy, s cieľom posilniť synergie a zabrániť kompromisom, resp. ich riešiť; žiada preto štruktúrovaný dialóg medzi Európskym parlamentom, členskými štátmi a všetkými aktérmi v rámci potravinového systému vrátane občanov s cieľom využiť všetky príležitosti, ktoré táto stratégia ponúka, a diskutovať o nedostatkoch, príležitostiach a výzvach pri rozvoji a vykonávaní celostnej spoločnej potravinovej politiky EÚ; vyzýva Komisiu, aby na ceste k svojmu návrhu legislatívneho rámca pre udržateľný potravinový systém, ktorý bude musieť byť v konečnom dôsledku založený na jednotnom prístupe ku všetkým aspektom udržateľnosti, podporovala spoločenský dialóg o spoločnom chápaní udržateľnosti a jej rôznych zložiek;

5. víta návrh Komisie vypracovať pohotovostný plán na zabezpečenie dodávok potravín a potravinovej bezpečnosti s cieľom koordinovať spoločnú európsku reakciu na krízy ovplyvňujúce potravinové systémy; trvá na tom, že je potrebný preventívny prístup, aby sa zabránilo vzniku paniky a neprimeraným reakciám ľudí, firiem aj členských štátov; domnieva sa, že to bude primeranou reakciou na čoraz vyššie očakávania v oblasti potravinovej bezpečnosti, ktoré sa majú riešiť na európskej úrovni; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zvážila otázky týkajúce sa strategických zásob potravín tak, ako to robí v prípade strategických zásob ropy v rámci celej Únie;

([56]) Inštitút pre európsku environmentálnu politiku (IEEP) a Ecologic Institute, politický dokument. Think2030, *European Food and agriculture in new paradigm*: *Can global challenges like climate change be addressed through a farm to fork approach?*, (Nový model európskeho potravinárstva a poľnohospodárstva: možno globálne výzvy ako zmenu klímy riešiť prístupom „z farmy na stôl“?) 2021. https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf

6. zdôrazňuje potrebu opatrení na podporu udržateľného poľnohospodárstva, zníženie používania pesticídov a rizika, ktoré prinášajú, ochranu a obnovu pôdnych ekosystémov a zvýšenie výskytu krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde, ktoré podporujú obnovu druhov a biotopov chránených smernicami o prírode vrátane opeľovačov a ich biotopov; pripomína, že poľnohospodárska produktivita a odolnosť závisia od udržateľného riadenia prírodných zdrojov s cieľom zaručiť dlhodobú udržateľnosť našich potravinových systémov;

7. zdôrazňuje, že európski spotrebitelia, poľnohospodári a podniky majú záujem na úspešnom prechode na udržateľnejší potravinový systém; zdôrazňuje, že túto transformáciu môžu podporiť lepšie informácie pre zainteresované strany a poľnohospodárske politiky; zdôrazňuje, že ekologická transformácia vo výrobe potravín a výsledný príspevok k zmierneniu zmeny klímy by mohli byť prínosnou situáciou pre prvovýrobcov, životné prostredie, hospodárstvo aj spoločnosť ako celok, ktorá by poskytovala udržateľné, bezpečné, cenovo dostupné, zdravé a výživné potraviny v dostatočnom množstve a dala by sa dosiahnuť vyváženým prístupom, ktorý spája udržateľné postupy a hospodárske príležitosti; opätovne pripomína, že na zabezpečenie primeraného príspevku odvetvia by poľnohospodárstvo ako súčasť ambície EÚ posunúť sa najneskôr do polovice storočia k nulovej bilancii emisií a zároveň riešiť emisie, ktoré sú spojené s výrobou a spotrebou potravín v Európe, ale vznikajú mimo Európy, malo byť orientované na ciele a stimuly; zdôrazňuje, že je veľmi dôležité zabezpečiť účasť a podporu poľnohospodárov v rámci opatrení v oblasti klímy, aby bolo možné dosiahnuť globálne ciele v oblasti zmierňovania zmeny klímy a ciele udržateľného rozvoja bez ohrozenia celosvetovej potravinovej a výživovej bezpečnosti, pričom nik nesmie zostať bokom;

8. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť súdržnosť medzi stratégiou „z farmy na stôl“ a cieľmi Európskej zelenej dohody vrátane cieľov v oblasti klímy, biodiverzity, nulového znečistenia a zdravia; zdôrazňuje, že na zaistenie potravinovej bezpečnosti EÚ a celého sveta je nevyhnutné zachovanie a posilnenie biodiverzity a že treba zaručiť súlad so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity vrátane príspevku sústavy Natura 2000 a chránených morských oblastí k podpore výroby zdravých potravín, ako aj súlad spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), spoločnej rybárskej politiky (SRP), obchodných politík EÚ a stratégie EÚ pre biohospodárstvo; zdôrazňuje, že ciele udržateľného rozvoja ponúkajú relevantný rámec na súdržnú a systematickú integráciu environmentálnych, sociálnych a hospodárskych cieľov a umožňujú navrhovanie prierezových politík, ktoré lepšie odrážajú vzájomné prepojenie medzi jednotlivými politickými cieľmi; pripomína, že do všetkých budúcich iniciatív stratégie „z farmy na stôl“ je spolu s hospodárskym a environmentálnym rozmerom nutné v plnej miere začleniť sociálny rozmer, aby sa dosiahla veľmi potrebná súdržnosť politík v záujme udržateľného rozvoja; trvá na tom, že zlepšenie pracovných podmienok v súlade s ôsmimi základnými dohovormi Medzinárodnej organizácie práce (MOP), by sa medzi kritériá udržateľnosti malo zahrnúť kolektívne vyjednávanie a sociálna ochrana;

Vytvorenie potravinového reťazca, ktorý funguje pre občanov, pracovníkov, výrobcov, distribútorov a životné prostredie

9. víta rozhodnutie zrevidovať smernicu o udržateľnom používaní pesticídov a ciele zníženia pesticídov, straty živín z organických aj nerastných zdrojov a predaja antibiotík a je presvedčený, že tieto ciele sa dajú bez väčších problémov dosiahnuť, no závisí to od dostupnosti bezpečnejších, účinných a efektívnych alternatív; zdôrazňuje pre dosiahnutie tejto transformácie je dôležité ďalšie celostné vzdelávanie a komunikácia, a to aj prostredníctvom poradenských služieb; zdôrazňuje, že je potrebné, aby tieto ciele znižovania mali záväznú povahu, a že je dôležité, aby sa plnili prostredníctvom celostných, preventívnych a obehových prístupov, ako sú ekologické a agroekologické postupy, inovatívne udržateľné poľnohospodárske postupy, zavádzanie presného poľnohospodárstva a postupov integrovanej ochrany plodín a integrovanej ochrany proti škodcov tam, kde je to vhodné, a využívanie udržateľných alternatív podporovaných z hľadiska životného cyklu; zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť zrýchlené postupy hodnotenia, povoľovania a registrácie nechemických nízkorizikových pesticídov a zároveň zabezpečiť, aby ich hodnotenie podliehalo rovnakej úrovni dôslednosti ako v prípade iných látok; trvá na tom, že každý členský štát by mal v súlade so svojimi klimatickými a poľnohospodársko-výrobnými charakteristikami stanoviť vo svojich preskúmaniach strategických plánov SPP a iných relevantných politických nástrojov pevné, účinné a časovo viazané kvantitatívne ciele v záujme zníženia poľnohospodárskych emisií do pôdy, podzemných vôd, povrchových vôd a ovzdušia na nulu, v súlade s ambíciou Európskej zelenej dohody, ktorou je dosiahnuť nulové znečistenie, spolu s dobre vymedzenými podpornými opatreniami zameranými na konkrétne plodiny, ktorými sa zabezpečí zodpovednosť a vykonateľnosť na všetkých úrovniach, pričom na pomoc pri dosahovaní týchto cieľov by mal využiť nezávislé a úplné údaje, ako aj podporu a odbornú prípravu záujme ich realizácie na úrovni poľnohospodárskych podnikov a ďalší výskum a vývoj v záujme inovatívnych a udržateľných poľnohos-

Streda 20. októbra 2021

podárskych riešení; vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty pri zlepšovaní ich systémov dohľadu, monitorovania a riadneho presadzovania pravidiel používania pesticídov a aby zlepšila komunikáciu s ich konečnými používateľmi a pracovala na zvyšovaní ich informovanosti; opakuje svoju výzvu, aby sa uvedené ciele a zámery pretransformovali do právnych predpisov, a to aj prostredníctvom revízie smernice o udržateľnom používaní pesticídov, a vyzýva Komisiu, aby objasnila, ako bude pristupovať k príspevkom jednotlivých členských štátov k cieľom záväzným pre celú Úniu, a aby zároveň zabezpečila rovnaké podmienky a objasnila referenčné hodnoty pre tieto ciele, pričom zohľadní rôzne východiskové body, vynaložené úsilie a charakteristiky každého členského štátu a jasne určí mnohé nesyntetické a iné alternatívy, ktoré sú už dnes známe, ich dostupnosť a vplyv na životaschopnosť odvetvia, na príjmy poľnohospodárov a potravinovú bezpečnosť, a vyzýva Komisiu, aby vypracovala plán na minimalizáciu syntetických vstupov do poľnohospodárstva; vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty v tom, aby venovali mimoriadnu pozornosť osobitným podmienkam, ktoré sa vzťahujú na používanie pesticídov v oblastiach ochrany podzemnej vody, a to prostredníctvom lepšej komunikácie, monitorovania a inšpekcií;

10. zdôrazňuje kľúčovú úlohu integrovanej ochrany proti škodcom (IOPŠ) pri znižovaní závislosti od pesticídov a naliehavo vyzýva členské štáty, aby zabezpečili jej uplatňovanie a systematické hodnotenie a monitorovanie jej vykonávania; vyzýva členské štáty, aby pretavili všeobecné zásady IOPŠ do praktických a merateľných kritérií a overovali tieto kritériá na úrovni poľnohospodárskych podnikov, a vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že členské štáty budú účinne vykonávať tieto zásady IOPŠ prostredníctvom svojich strategických plánov SPP; naliehavo ich žiada, aby ako základ na zvrátenie trendu neustáleho zvyšovania množstva pesticídov a odolnosti škodcov zaviedli riadne vymedzené a na mieru šité opatrenia a postupy pre jednotlivé plodiny; vyzýva maloobchodníkov v potravinovom reťazci, aby iniciatívne spolupracovali s poľnohospodármi na vykonávaní a rozširovaní všetkých dostupných postupov a metód IOPŠ pre jednotlivé plodiny vo svojom dodávateľskom reťazci a aby podávali správy o svojom vlastnom prínose k cieľom znižovania v rámci svojich správ o environmentálnych, sociálnych a riadiacich aspektoch;

11. domnieva sa, že hoci má EÚ jeden z najprísnejších systémov na svete, treba zlepšiť nariadenie o schvaľovaní pesticídov ako také, ako aj jeho vykonávanie; pripomína svoje uznesenie o postupe Únie pre povoľovanie pesticídov ([57]) a očakáva, že Komisia a členské štáty sa budú bezodkladne zaoberať všetkými jeho výzvami, zdôrazňuje, že regulačný rámec by mal podporovať inovácie a výskum s cieľom vyvinúť lepšie a bezpečnejšie prípravky a alternatívy na ochranu rastlín; poukazuje na to, že okrem revízie smernice o trvalo udržateľnom používaní pesticídov s cieľom obmedziť používanie pesticídov a ich riziká by Komisia, Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) a Európska agentúra pre lieky (EMA) mali zlepšiť posudzovanie environmentálnych rizík prípravkov na ochranu rastlín, okrem iného zohľadnením účinkov pesticídov na kvalitu pôdnej vody a zdroje pitnej vody vrátane kumulatívnych a kombinovaných účinkov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby primerane posúdila pokrok dosiahnutý pri plnení cieľov politiky a zlepšila harmonizované ukazovatele rizika stanovené v smernici Komisie (EÚ) 2019/782 ([58]), aby tak zahŕňali aj toxicitu, stálosť a bioakumuláciu, a aby vzala do úvahy poľnohospodárske oblasti alebo objemy účinných látok a spôsob používania prípravkov na ochranu rastlín s cieľom účinne znížiť používanie syntetických pesticídov a ťažkých kovov v konvenčnom a ekologickom poľnohospodárstve a aby prijala jasné, vedecky podložené kritériá pre vymedzenie pojmu neprijateľné účinky na životné prostredie, pričom zohľadní skutočnú expozíciu (akútnu a chronickú) viacerým prípravkom na ochranu rastlín vrátane kumulatívnych a synergických účinkov; trvá na tom, že profylaktické používanie pesticídov vrátane ošetrenia osiva systémovými pesticídmi by sa malo čo najviac obmedziť tam, kde predstavuje nebezpečenstvo pre ľudské zdravie alebo životné prostredie; vyzýva Komisiu, aby najneskôr do polovice roka 2022 predložila svoj legislatívny návrh o údajoch o pesticídoch;

12. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila riadne uplatňovanie ustanovení nariadenia (ES) č. 1107/2009, a tým zaručila okrem iného minimálnu úroveň oznámenia o núdzových povoleniach pre pesticídy vrátane požiadavky, aby členské štáty poskytovali úplné a podrobné vysvetlenia, a aby tieto oznámenia uverejnila; víta úlohu úradu EFSA pri skúmaní týchto výnimiek;

([57]) Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2019 o postupe Únie pre povoľovanie pesticídov (Ú. v. EÚ C 411, 27.11.2020, s. 48).

([58]) Smernica Komisie (EÚ) 2019/782 z 15. mája 2019, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES, pokiaľ ide o stanovenie harmonizovaných ukazovateľov rizika (Ú. v. EÚ L 127, 16.5.2019, s. 4).

13. žiada, aby sa pri stanovovaní maximálnej hladiny rezíduí (MRL) v plnej miere zohľadňovali kumulatívne a synergické účinky pesticídov a aby sa pri posudzovaní žiadostí o nové MRL v súlade s článkom 14 nariadenia o MRL lepšie zohľadňovali kritériá rizík pre zdravie zvierat a životné prostredie; žiada, aby sa údaje zozbierané prostredníctvom biomonitoringu po uvedení na trh použili na overenie presnosti predpokladaných úrovní expozície pesticídom pri stanovovaní MRL, ako aj pri prijateľných úrovniach expozície pracovníkov v poľnohospodárstve, obyvateľov, okoloidúcich, spotrebiteľov a tiež hospodárskych zvierat; zdôrazňuje, že v budúcich legislatívnych iniciatívach EÚ súvisiacich s používaním pesticídov treba naďalej venovať vysokú pozornosť ochrane zdravia a bezpečnosti používateľov; pripomína, že je dôležité zabezpečiť všetkým používateľom ochranné prostriedky, ako aj komplexné informácie a odbornú prípravu v oblasti používania pesticídov a súvisiacich nebezpečenstiev; zdôrazňuje, že všetkým poľnohospodárskym pracovníkom treba zabezpečiť možnosť prístupu k oficiálnej dokumentácii o type pesticídov, ktoré počas svojej pracovnej činnosti používajú; zdôrazňuje, že na dosiahnutie týchto cieľov je nevyhnutné ďalej zrevidovať smernicu 2004/37/ES o karcinogénoch alebo mutagénoch pri práci ([59]), smernicu 2009/128/ES o trvalo udržateľnom používaní pesticídov a nariadenie o prípravkoch na ochranu rastlín č. 1107/2009 a smernicu 98/24/ES o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci ([60]);

14. víta záväzok Komisie podniknúť kroky s cieľom znížiť stratu živín o minimálne 50 % a zároveň zabezpečiť, aby nedošlo k zhoršeniu úrodnosti pôdy; je presvedčený, že by sa to najlepšie dosiahlo uzavretím kolobehu živín, zhodnocovaním a opätovným využitím živín a podporou a odmeňovaním poľnohospodárov, aby pestovali strukoviny; trvá na tom, že na tento účel sú potrebné právne záväzné legislatívne iniciatívy, ako aj opatrenia zamerané na to, aby poľnohospodári mohli zlepšiť hospodárenie s živinami; zdôrazňuje význam plnenia týchto cieľov prostredníctvom celostných a obehových prístupov k hospodáreniu so živinami, ako sú agroekologické postupy a digitálne poľnohospodárstvo, ktoré môžu priniesť spoločné výhody z hľadiska kvality pôdy a biodiverzity, pomôcť poľnohospodárom ukončiť ich závislosť od minerálnych hnojív a znížiť toky fosforu a dusíka; poukazuje na to, že pri znížení neefektívneho hnojenia a postupnom ukončovaní nadmerného hnojenia by sa mali zohľadňovať klimatické a environmentálne vplyvy rôznych hnojív vrátane prítomnosti ťažkých kovov; naliehavo vyzýva členské štáty, aby vo svojich strategických plánoch navrhli opatrenia na podporu efektívneho riadenia a obehovosti živín a aby tiež dôrazne podporovali vzdelávanie poľnohospodárskych poradcov a poľnohospodárov a využívali reformu SPP ako príležitosť na obmedzenie emisií amoniaku (NH_3) z poľnohospodárskeho odvetvia; zdôrazňuje, že lepšie hospodárenie so živinami prináša hospodárske aj environmentálne prínosy; zdôrazňuje význam uplatňovania moderných a inovačných technológií a riešení, ako je presné poľnohospodárstvo, cielené hnojenie prispôsobené požiadavkám rastlín, poradenské služby v oblasti výživy rastlín a podpora riadenia, ako aj potrebu zaviesť vo vidieckych oblastiach na tento účel širokopásmové pripojenie; domnieva sa, že by sa mali podporovať udržateľné obchodné modely poľnohospodárskych podnikov s cieľom napomôcť zhodnocovanie, recykláciu a opätovné využitie živín z nekontaminovaných tokov odpadu;

15. zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov týkajúcich sa zníženia používania chemických pesticídov a s nimi súvisiacich rizík a zníženia strát živín musia byť k dispozícii bezpečnejšie alternatívy, aby sa zaistila dostupnosť fungujúceho súboru nástrojov na ochranu rastlín; vyzdvihuje však význam vzdelávania z hľadiska zabezpečovania riadneho uplatňovania preventívnych opatrení; žiada zintenzívnenie výskumu a vývoja alternatívnych prípravkov na ochranu rastlín, hnojív, odolnejších odrôd, ktoré si vyžadujú menej vstupov na zabezpečenie stabilných výnosov, a digitálnych nástrojov, ako aj stimulov pre metódy a technológie aplikácie, ako je presné poľnohospodárstvo; vyzýva Komisiu, aby urýchlila a zjednodušila prijímanie nových riešení v oblasti zdravia rastlín vrátane prípravkov na ochranu rastlín s nižším vplyvom, ako sú nízkorizikové látky alebo biologické roztoky, a aby do horizontálnych právnych predpisov zaviedla definíciu a samostatnú kategóriu prírodných látok a tiež aby sa zapojila do iniciatív zameraných na hľadanie alternatívnych spôsobov hodnotenia týchto nízkorizikových, základných a prirodzene sa vyskytujúcich látok; ďalej zdôrazňuje, že obmedzené používanie pesticídov musí byť sprevádzané zvýšenou dostupnosťou udržateľných alternatív na trhu s rovnakou účinnosťou ochrany zdravia rastlín ako pri chemických pesticídoch, aby sa zabránilo šíreniu škodcov rastlín; okrem toho požaduje opatrenia na uľahčenie začlenenia metodík nových prístupov do hodnotenia chemických rizík spojených s potravinami a krmivami, čím sa zníži potreba testov na zvieratách a v konečnom dôsledku sa prispeje k ich úplnému postupnému ukončeniu;

([59]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES z 29. apríla 2004 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 50).

([60]) Smernica Rady 98/24/ES zo 7. apríla 1998 o ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s chemickými faktormi pri práci (Ú. v. ES L 131, 5.5.1998, s. 11).

Streda 20. októbra 2021

16. opätovne zdôrazňuje kľúčový význam ochrany včiel a ostatných opeľovačov pred škodlivými účinkami pesticídov a chorôb; opätovne pripomína svoju námietku z 23. októbra 2019 ([61]) a svoju výzvu Komisii, aby zabezpečila, že revízia usmernenia o včelách a budúce vykonávacie akty nepovedú k nižšej úrovni ochrany včiel, než je úroveň stanovená v usmernení o včelách z roku 2013, a budú založené na najnovších vedeckých a technických poznatkoch, a preto navrhuje zmenu jednotných zásad nielen v súvislosti s akútnou toxicitou pre včely medonosné, ale aspoň v súvislosti s chronickou toxicitou a toxicitou pre larvy včiel medonosných a akútnou toxicitou pre čmeliaky; konštatuje, že EFSA navrhuje svoj vlastný systém modelovania ApisRAM, ktorý sa zdá byť viac v súlade s biológiou včiel medonosných ako BeeHAVE a menej otvorený konfliktom záujmov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby urýchlene prehodnotila tie látky, ktoré majú rovnaké pôsobenie ako neonikotinoidy;

17. opakuje svoju výzvu, aby existoval ukazovateľ opeľovačov ([62]) a cieľ v oblasti obnovy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili nový rámec na monitorovanie opeľovačov v celej EÚ s robustnými systémami zavedenými na úrovni členských štátov, priebežnými míľnikmi, jednoznačnými a časovo viazanými cieľmi, ukazovateľmi a cieľovými hodnotami; zdôrazňuje, že monitorovacie činnosti musia byť začlenené do nového rámca pre monitorovanie a hodnotenie SPP;

18. vyzýva členské štáty, aby vykonávali systematické, štandardizované terénne monitorovanie biodiverzity na poľnohospodárskej pôde vrátane opeľovačov, do ktorého budú zapojení odborníci, poľnohospodári aj vedeckí pracovníci z radov občanov, a aby tieto údaje využívali na hodnotenie politík EÚ a ich vykonávania;

19. pripomína význam prístupu „jedno zdravie“; zdôrazňuje, že antimikrobiálna rezistencia (AMR) predstavuje rastúce nadnárodné a cezhraničné ohrozenie zdravia, v prípade ktorého môžu mať význam koordinované opatrenia na úrovni EÚ; uznáva značné úsilie vynaložené na zníženie používania antimikrobiálnych látok pri zvieratách, čo prispieva k celosvetovému úsiliu o zníženie antibiotickej rezistencie; zdôrazňuje však, že treba ďalej znižovať používanie antibiotík, a to aj pri výrobe potravín; víta plán Komisie znížiť celkový predaj antimikrobiálnych látok pre hospodárske zvieratá a akvakultúru o 50 % do roku 2030; zdôrazňuje, že je potrebné zohľadniť pokrok, ktorý sa už dosiahol na úrovni členských štátov; poukazuje na skutočnosť, že na dosiahnutie tohto cieľa sú potrebné strednodobé ciele a jasné kroky a opatrenia vrátane uplatnenia sankcií, ako je stanovené v právnych predpisoch EÚ; okrem toho pripomína, že pre dosiahnutie tohto cieľa je kľúčové zlepšiť postupy chovu zvierat, pretože lepšie životné podmienky zvierat zlepšujú zdravie zvierat, čím sa znižuje potreba liekov; je presvedčený, že riadne vykonávanie nariadenia o veterinárnych liekoch ([63]) a nariadenia (EÚ) 2019/4 o medikovaných krmivách ([64]) ešte viac zníži používanie antibiotík, a vyzýva Komisiu, aby preskúmala vykonávanie a presadzovanie zo strany členských štátov; zdôrazňuje, že antimikrobiálne látky iné než rezervné antibiotiká určené pre ľudí musia zostať k dispozícii na základné použitie, aby sa zabezpečila neustála ochrana zdravia a dobrých životných podmienok zvierat;

20. víta dôraz, ktorý sa kladie na potrebu pokračovať v znižovaní celkového predaja antibiotík pre hospodárske zvieratá a akvakultúru v EÚ, a zdôrazňuje, že iniciatívy EÚ v tejto oblasti boli a budú prijaté na základe prístupu „jedno zdravie“, ktorý uznáva vzájomnú závislosť medzi zdravím a dobrými životnými podmienkami ľudí, zvierat a planéty; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zamerali na ďalšie opatrenia na umožnenie a stimuláciu udržateľných inovačných riešení, najmä pokiaľ ide o preventívne nástroje a alternatívnu liečbu; žiada, aby sa pre výrobky živočíšneho pôvodu dovážané do EÚ zabezpečili normy rovnocenné s tými, ktoré boli prijaté v rámci nariadenia o veterinárnych liekoch; konštatuje, že v rámci revízie nariadenia o kŕmnych doplnkových látkach ([65]) sa treba zaoberať používaním látok, ktoré v súčasnosti nie sú klasifikované ako antibiotiká, ale ktoré majú vlastnosti antibiotík v súlade s článkom 4 ods. 14 nariadenia o veterinárnych liekoch a môžu sa používať v poľnohospodárstve a akvakultúre zvierat na preventívne použitie; upozorňuje na skutočnosť, že pracovníci v potravinovom reťazci sú vystavení riziku nakazenia patogénmi AMR, napríklad pri používaní techniky „top dressing“ (aplikácia na povrch) pri podávaní veterinárnych liekov; zdôrazňuje potrebu prijať vhodné opatrenia na zníženie tohto závažného ohrozenia zdravia pri práci;

([61]) Ú. v. EÚ C 202, 28.5.2021, s. 49.

([62]) V súlade so záväzkom prijatým v rámci iniciatívy EÚ zameranej na opeľovače (COM(2018)0395), opatrenie 5C https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf

([63]) Nariadenie (EÚ) 2019/6 (Ú. v. EÚ L 4, 7.1.2019, s. 43).

([64]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/4 z 11. decembra 2018 o výrobe, uvádzaní na trh a používaní medikovaných krmív a o zmene nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005 a zrušení smernice Rady 90/167/EHS (Ú. v. EÚ L 4, 7.1.2019, s. 1).

([65]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 z 22. septembra 2003 o o doplnkových látkach určených na používanie vo výžive zvierat (Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 29).

21. pripomína, že poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo zohrávajú dôležitú úlohu pri riešení adaptácie na zmenu klímy a jej zmierňovania; zdôrazňuje dôležitosť uznania a monitorovania vplyvu poľnohospodárstva a živočíšnej výroby na emisie GHG a využívanie pôdy; zdôrazňuje, že je nevyhnutné znížiť tieto emisie s cieľom prispieť k záväzku Európskej únie plniť Parížsku dohodu; zdôrazňuje potrebu a potenciál posilňovať, obnovovať a posilňovať prirodzené záchyty uhlíka a znižovať emisie oxidu uhličitého, metánu a oxidu dusného z poľnohospodárstva, najmä v odvetviach krmiva a chovu hospodárskych zvierat, ako aj v odvetví organických a minerálnych hnojív, a to bez ďalšieho ohrozenia dobrých životných podmienok zvierat a pri zabezpečení toho, aby sa nezhoršila úrodnosť pôdy; uznáva, že zdravé zvieratá si vyžadujú menej vstupov z prírodných zdrojov a že udržateľné postupy riadenia chovu hospodárskych zvierat môžu viesť k zníženiu emisií GHG; požaduje vhodné a prispôsobené regulačné opatrenia a ciele pre emisie z poľnohospodárstva a súvisiace využívanie pôdy v rámci balíka „Fit for 55“ s cieľom zabezpečiť ambiciózne zníženie všetkých emisií GHG, a to aj riešením hustoty chovu hospodárskych zvierat v EÚ a viazaných emisií z využívania pôdy z dovážaných krmív a potravín; požaduje ucelenú kombináciu politík s cieľom umožniť prechod na udržateľnejšie postupy, napríklad na extenzívnu živočíšnu výrobu na trávnatých plochách ako súčasť zmiešaného poľnohospodárskeho systému, ktorý rešpektuje únosnosť miestneho prostredia a podporuje biodiverzitu;

22. berie na vedomie sľubný vývoj v oblasti kŕmnych doplnkových látok, ktorý pomáha znižovať emisie skleníkových plynov a látok znečisťujúcich vodu a ovzdušie z chovu zvierat; v tejto súvislosti víta plány Komisie na uľahčenie uvádzania udržateľných a inovatívnych kŕmnych doplnkových látok na trh a žiada, aby príslušné výskumné programy podporovali ich ďalší vývoj;

23. poukazuje na to, že extenzívny chov hospodárskych zvierat na trávnych porastoch, lesopastierstvo alebo extenzívny ekologický chov zvierat, ktorých súčasťou sú často pastviny s vysokou environmentálnou hodnotou, sú kľúčovými prvkami európskeho potravinového systému a že ich systémy kvality sú určujúcim prvkom mnohých tradičných vidieckych spoločenstiev, ktoré im umožňujú produktívne využívať pôdu, ktorá by inak bola opustená; zdôrazňuje, že táto forma poľnohospodárskej výroby s nízkou hustotou chovu založená na pôde môže mať viaceré pozitívne účinky na životné prostredie a zachovanie kultúrnej krajiny, prispieva k ochrane vidieckych oblastí pred vyľudňovaním a opúšťaním, pomáha zmierňovať zmenu klímy a prispieva k obehovému hospodárstvu a obnove biodiverzity, a preto sa musí podporovať a podnecovať; zdôrazňuje, že poľnohospodárskym podnikom by sa mala poskytnúť podpora pri prechode na udržateľnejšie formy výroby a odklone od poľnohospodárskych postupov, ako je vysoká hustota chovu a monokultúry plodín; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že jej politiky a programy financovania budú podporovať tradičnú európsku kultúrnu krajinu, ako sú svahovité a terasovité vinohrady a extenzívna výroba založená na trvalých trávnych porastoch na podporu biodiverzity; konštatuje, že v správach členských štátov podľa článku 17 smernice o biotopoch ([66]) sa zdôrazňuje, že mnohé poloprírodné trávne porasty sú v nepriaznivom, nedostatočnom alebo zlom stave ochrany a že opeľovače, ktoré sú od nich závislé, sú ohrozené, čo ohrozuje opeľovanie;

24. žiada väčšiu harmonizáciu právneho rámca pre chov hospodárskych zvierat v EÚ s využitím spoločných, vedecky podložených ukazovateľov dobrých životných podmienok zvierat a víta záväzok Komisie zhodnotiť a v prípade potreby zrevidovať existujúci súbor právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat; zdôrazňuje, že je dôležité zohľadniť najnovší pokrok vo vede v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a reagovať na požiadavky verejnosti, politikov a trhu týkajúce sa prísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat; vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívny návrh s cieľom postupne ukončiť používanie klietok pri chove zvierat v EÚ a posúdila možnosť postupného ukončenia klietkového chovu do roku 2027; zdôrazňuje, že toto postupné ukončenie musí vychádzať z vedecky podloženého posúdenia vplyvu a poskytovať primerané prechodné obdobie; vyzýva Komisiu, aby prijala individuálny druhový prístup, v ktorom sa zohľadnia a posúdia charakteristiky všetkých jednotlivých zvierat, ktoré by mali mať systémy ustajnenia prispôsobené svojim osobitným potrebám, pričom zároveň treba chrániť zdravie zvierat a ľudí, zabezpečiť ochranu pracovníkov a zaistiť dostatočnú podporu a prechodné obdobie s cieľom zachovať konkurencieschopnosť poľnohospodárov a chovateľov;

25. pripomína význam vysokokvalitného systému dobrých životných podmienok zvierat, a to aj v oblasti prepravy a zabíjania; zdôrazňuje, že vysoká úroveň dobrých životných podmienok zvierat je súčasťou udržateľného rozvoja a je nevyhnutná pre vyššiu kvalitu potravín, ktorá uľahčuje zdravšiu výživu tým, že plní požiadavky spotrebiteľov a prispieva k procesu ochrany biodiverzity; zdôrazňuje, že pri odkazovaní na udržateľný potravinový systém je potrebný koherentný a harmonizovaný prístup, ktorý zohľadňuje ľudské zdravie, životné prostredie, biodiverzitu, zdravie a dobré životné podmienky zvierat a klímu celostným a spoločným spôsobom;

([66]) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

Streda 20. októbra 2021

26. považuje za dôležité začať postupy v prípade nesplnenia povinnosti proti členským štátom, ktoré systematicky nedodržiavajú predpisy, pokiaľ ide o vykonávanie a presadzovanie existujúcich právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, a v prípade potreby vyplniť legislatívne medzery a stanoviť prísnejšie normy v právnych predpisoch v oblasti dobrých životných podmienok zvierat; zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby EÚ vzala do úvahy dodržiavanie noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v krajín mimo EÚ, najmä pokiaľ ide o dovážané výrobky;

27. zdôrazňuje, že pri preprave a zabíjaní zvierat by zvieratá mali zažiť čo najmenej úzkosti, a preto víta zámer zrevidovať existujúce právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, pokiaľ ide o prepravu a zabíjanie zvierat; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporili riešenia spočívajúce v zabíjaní zvierat na miestnych bitúnkoch vrátane mobilných bitúnkov s menšími jednotkami a lepšou odbornou prípravou zamestnancov z hľadiska predchádzania utrpeniu zvierat; vyzýva Komisiu, aby vždy, keď je to možné, podporovala alternatívy k preprave živých zvierat;

28. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonávali a presadzovali príslušné právne predpisy EÚ, najmä smernicu Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností ([67]); vyjadruje poľutovanie nad súčasným nedodržiavaním rozhodnutia Európskeho súdneho dvora, že ochrana dobrých životných podmienok zvierat sa nekončí na vonkajších hraniciach EÚ a že prepravcovia zvierat, ktorých cesta sa začína v Európskej únii, musia preto dodržiavať európske pravidlá v oblasti dobrých životných podmienok zvierat aj pri odchode z EÚ, pričom poukazuje na ťažkosti pri jeho uplatňovaní z dôvodu nedostatku právomoci na území mimo EÚ;

29. pripomína, že 70 % nových chorôb a pandémií má podľa platformy IPBES živočíšny pôvod; vyjadruje veľké obavy vo vzťahu k čoraz častejšiemu výskytu zoonotických ochorení, ktoré sa prenášajú zo zvierat na ľudí (antropozoonózy), ako je Q horúčka, aviárna influenza a nový kmeň chrípky A (H1N1), ktorý ešte zvyšuje zmena klímy, zhoršovanie životného prostredia, zmeny vo využívaní pôdy, odlesňovanie, ničenie biodiverzity a biotopov a vyvíjanie tlaku na biodiverzitu a biotopy, nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi živočíchmi a naše súčasné systémy potravinárskej výroby a spotreby potravín; zdôrazňuje, že systémy živočíšnej výroby, ktoré zahŕňajú umiestnenie zvierat podobného genotypu do vzájomnej tesnej blízkosti, môžu výrazne zvýšiť náchylnosť zvierat na infekčné choroby, čím sa vytvárajú podmienky na vznik a šírenie zoonotických ochorení ([68]); vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlili odklon od týchto poľnohospodárskych postupov a od neudržateľného využívania voľne žijúcich druhov vrátane nezákonného obchodovania s nimi smerom k lepšiemu riadeniu veterinárnej prevencie a presadzovaniu prísnych noriem v oblasti zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, a to aj v spolupráci s obchodnými partnermi EÚ, s cieľom zabrániť šíreniu zoonotických ochorení a invazívnych druhov a presadzovať prísne normy biologickej bezpečnosti EÚ ako najlepšie postupy na celosvetovej úrovni; uznáva, že prevencia chorôb a pripravenosť na ne, t. j. dostupnosť metód diagnostiky, prevencie a liečby, je kľúčom k potlačeniu vznikajúcich hrozieb pre zdravie ľudí a zvierat;

30. víta skutočnosť, že Komisia uznala ekologické poľnohospodárstvo za jednu z dôležitých opôr EÚ na ceste k udržateľnejším potravinovým systémom, a zámer zvýšiť v EÚ do roku 2030 výmeru poľnohospodárskej pôdy využívanej na ekologické poľnohospodárstvo; zdôrazňuje, že väčšina členských štátov už prijala cieľové hodnoty zvyšovania výmery poľnohospodárskej pôdy využívanej v rámci ekologického poľnohospodárstva; očakáva analýzu odvetvia ekologickej poľnohospodárskej výroby v rámci celkového posúdenia vplyvu stratégie a zdôrazňuje význam európskeho akčného plánu pre ekologické poľnohospodárstvo z hľadiska jeho väčšieho využívania; zdôrazňuje, že rozvoj a rast ekologického odvetvia musí sprevádzať rozvoj trhu a dodávateľského reťazca a opatrenia, ktoré stimulujú ďalší dopyt po ekologických potravinách a zabezpečujú dôveru spotrebiteľov, spolu s verejným obstarávaním, daňovými stimulmi a širokou škálou propagačných opatrení, výskumom, inováciami, odbornou prípravou a prenosom vedeckých poznatkov, čo by prispelo k stabilite trhu s ekologickými výrobkami a spravodlivému odmeňovaniu poľnohospodárov;

([67]) Ú. v. EÚ L 3, 5.1.2005, s. 1.

([68]) Správa zo seminára IPBES o biodiverzite a pandémiách; EPRS, *The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases*(Súvislosť medzi stratou biodiverzity a nárastom zoonóz); správa HSI, *The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics* (Prepojenie medzi poľnohospodárstvom zvierat, vírusovými zoonózami a globálnymi pandémiami); Dhingra SM, Artois J, Dellicour S, a kol. 2018. „Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry" (Geografické a historické vzorce výskytu nových vírusov vysokopatogénnej aviárnej influenzy (HPAI) H5 a H7 pri hydine), *Frontiers in Veterinary Science 5:84*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones BA, Grace D, Kock R, a kol. 2013. „Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change" (Výskyt zoonóz spojený so zintenzívňovaním poľnohospodárstva a zmenami životného prostredia), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 110(21):8399-404*. www.pnas.org/content/110/21/8399.

31. víta koncepciu posilňovania, stimulácie a odmeňovania prirodzenej sekvestrácie uhlíka v pôde, ktorú sa už podarilo dosiahnuť v niektorých poľnohospodárskych podnikoch, na základe ktorej sa poľnohospodárom poskytnú dodatočné odmeny za vývoj a udržiavanie osvedčených poľnohospodárskych postupov pre sekvestráciu uhlíka, čo by malo viesť k posilneniu záchytov uhlíka v celej EÚ; zdôrazňuje, že poľnohospodárska a potravinová politika by mala uľahčiť prechod na udržateľné poľnohospodárstvo tým, že bude odmeňovať poľnohospodárov za environmentálne a klimatické prínosy, ktoré dosahujú; zdôrazňuje význam prírodných riešení, medzi ktoré patrí rozsiahle striedanie plodín, medziplodiny, permakultúra, agrolesníctvo a obnova ekosystémov, a najmä obnova a udržiavanie rašelinísk v záujme zvyšovania prirodzeného záchytu a sekvestrácie uhlíka; zdôrazňuje však, že poľnohospodárske postupy s výrazným negatívnym vplyvom na klímu, biodiverzitu, pôdu, vodu, ovzdušie alebo dobré životné podmienky zvierat by nemali dostávať finančné prostriedky, stimuly ani odmeny určené na ochranu klímy; vyzýva Komisiu, aby preskúmala rámec pre spoľahlivú kvantifikáciu a certifikáciu uhlíka, ktorý by mal zabrániť možnosti skresľovania známeho ako zelené vymývanie mozgov; vyzýva Komisiu, aby predložila viacero možností pre uhlíkové poľnohospodárstvo, a zdôrazňuje, že trhy s uhlíkom sú súčasťou oveľa širšieho súboru regulačných a neregulačných opatrení na zníženie emisií GHG, pričom poukazuje na to, že systémy uhlíkového poľnohospodárstva by mali byť súčasťou motivačného súboru nástrojov na dosahovanie cieľov v oblasti klímy; žiada, aby boli návrhy v súlade s cieľmi v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a environmentálnymi cieľmi a zásadou „neškodiť“ uvedenou v Európskej zelenej dohode; súhlasí so stimuláciou zavádzania regeneratívnych poľnohospodárskych postupov, zlepšovaním prístupu k technológiám, údajom, odbornej príprave a informáciám, a dopĺňaním príjmov poľnohospodárov prostredníctvom sekvestrácie uhlíka a platieb za ekosystémové služby, čím sa zvýši ich odolnosť;

32. zdôrazňuje, že je dôležité zaistiť bezpečnosť a rozmanitosť osiva a rastlinného množiteľského materiálu s cieľom zabezpečiť stabilné výnosy a odrody rastlín prispôsobené tlaku, ktorý prináša zmena klímy, vrátane tradičných a miestne prispôsobených odrôd a odrôd vhodných pre ekologickú výrobu a systémy poľnohospodárstva s nízkymi vstupmi a zároveň zabezpečiť transparentnosť a slobodu výberu pre poľnohospodárov a prístup ku genetickým zdrojom a inovačným technikám šľachtenia rastlín s cieľom prispieť k zdravým osivám, chrániť rastliny pred ničivými škodcami a chorobami, pomôcť poľnohospodárom riešiť rastúce riziká spôsobené zmenou klímy a zabezpečiť stimuly pre otvorenú inováciu prostredníctvom variácií rastlín;

33. upozorňuje na potenciálne negatívne účinky koncentrácie a monopolizácie v sektore osív a vyzýva Komisiu, aby v prípade potreby prijala opatrenia na boj proti nim; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam otvorenej inovácie prostredníctvom práv šľachtiteľov rastlín a so znepokojením berie na vedomie škodlivý vplyv rozsiahlych patentov v sektore osív; domnieva sa, že nekomerčná výroba a používanie tradičných odrôd osiva, ktoré sú prispôsobené miestnym podmienkam, súkromnými občanmi a drobnými poľnohospodármi by nemali podliehať neprimeraným právnym úpravám EÚ a jednotlivých štátov; zdôrazňuje význam zachovania silného jednotného trhu pre sektor osív v EÚ;

34. žiada, aby sa posilnila koordinácia na úrovni EÚ s cieľom stimulovať zachovanie a udržateľné využívanie genetickej diverzity a aby sa vytvorila spoločná platforma EÚ na výmenu informácií o uchovávaných genetických zdrojoch;

35. víta oznámenie o revízii pravidiel uvádzania tradičných odrôd plodín prispôsobených miestnym podmienkam na trh s cieľom prispieť k ich zachovaniu a udržateľnému využívaniu; zdôrazňuje potrebu opatrení na uľahčenie registrácie odrôd semien, a to aj na účely ekologického poľnohospodárstva, a na zabezpečenie jednoduchšieho prístupu na trh pre tradičné odrody a odrody prispôsobené miestnym podmienkam;

36. berie na vedomie štúdiu o štatúte nových genomických techník podľa práva Únie a so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-528/16 (SWD(2021)0092) a oznámenie Komisie, že Komisia plánuje iniciovať regulačné politické opatrenia vrátane posúdenia vplyvu a verejnej konzultácie o rastlinách odvodených z určitých nových genomických techník, ktorých cieľom je zachovať vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia a zároveň využiť potenciálne prínosy vedy a inovácií, a to najmä so zámerom prispieť k udržateľnosti a cieľom udržateľnosti uvedeným v Európskej zelenej dohode a stratégii „z farmy na stôl“; zdôrazňuje zásadu predbežnej opatrnosti a potrebu zabezpečiť transparentnosť a slobodu výberu pre poľnohospodárov, spracovateľov a spotrebiteľov a zdôrazňuje, že toto politické opatrenie by malo zahŕňať posúdenie rizika a komplexný prehľad a posúdenie možností vysledovateľnosti a označovania s cieľom dosiahnuť riadny regulačný dohľad a poskytnúť spotrebiteľom relevantné informácie vrátane informácií o výrobkoch z tretích krajín, aby sa tak zabezpečili rovnaké podmienky;

Streda 20. októbra 2021

37. opakuje svoju výzvu Komisii, aby urýchlene predložila nový legislatívny návrh venovaný problematike klonovania a tzv. klonovaných potravín; trvá na tom, že tento návrh by mal zahŕňať zákaz klonovania, zákaz uvádzania na trh a dovozu klonovaných zvierat, ich množiteľského materiálu a ich potomstva a zákaz uvádzania na trh a dovozu potravín z klonovaných zvierat a ich potomstva; vyjadruje hlboké poľutovanie nad nedostatočnými opatreniami na reguláciu klonov a ich potomstva a opakuje, že prirodzené alebo umelé šľachtenie alebo postupy šľachtenia, ktoré spôsobujú alebo môžu spôsobiť utrpenie alebo poranenie ktorémukoľvek z dotknutých zvierat, sa nesmú vykonávať a že je potrebné zabezpečiť, aby potraviny z klonovaných zvierat a ich potomstva nevstupovali do potravinového reťazca;

38. zdôrazňuje dôležitú úlohu európskych poľnohospodárov pri uskutočňovaní prechodu na udržateľný potravinový systém a zdôrazňuje, že na dosiahnutie tohto cieľa musia byť k dispozícii dostatočné finančné zdroje; zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa využívali, propagovali a podporovali všetky rôzne udržateľné výrobné metódy vrátane ekologickej a integrovanej výroby a agroekológie, pretože môžu zabezpečiť environmentálnu udržateľnosť, zvýšiť podiel celkovej výmery pôdy obrábanej v rámci systémov šetrných k životnému prostrediu a poskytnúť silné záruky, pokiaľ ide o kvalitu, bezpečnosť, kvantitu a cenu;

39. trvá na tom, aby národné strategické plány, ktoré majú vypracovať členské štáty a schváliť Komisia v rámci novej SPP, zabezpečili primeranú finančnú podporu pre všetkých poľnohospodárov a lesníkov v EÚ s cieľom posilniť ich konkurencieschopnosť a príjmy, aby tak títo poľnohospodári a lesníci a ich rodiny mohli dosiahnuť dôstojnú životnú úroveň, bojovať proti vyľudňovaniu vidieka a udržať dynamické vidiecke spoločenstvá;

40. víta skutočnosť, že nová SPP poskytne stimuly na podporu inovatívnych, digitálnych, ekologických, regionálnych a udržateľných obchodných modelov pre poľnohospodárstvo a remeselnú výrobu potravín, najmä prostredníctvom podpory krátkych dodávateľských reťazcov, ako sú výrobky s chráneným zemepisným označením alebo označeniami pôvodu, prostredníctvom dodržiavania pravidiel jednotného trhu, prostredníctvom prístupov zahŕňajúcich inovatívnu miestnu logistiku, ako sú tzv. zelené centrá, a prostredníctvom začlenenia remeselnej výroby potravín do iných služieb vo vidieckych oblastiach, ako je cestovný ruch alebo gastronómia; zdôrazňuje, že uvádzanie poľnohospodárskych výrobkov na trh v rámci regiónu a regionálne partnerstvá zohrávajú dôležitú úlohu pri propagovaní udržateľných dodávateľských reťazcov; uznáva, že ak miestna výroba nie je k dispozícii, je potrebný dovoz;

41. vyzýva Komisiu, aby schválila len tie národné strategické plány SPP, ktoré jasne preukazujú záväzok k udržateľnosti z hospodárskeho, environmentálneho a sociálneho hľadiska a sú v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody, s príslušnými cieľmi pre celú EÚ a s Parížskou dohodou;

42. žiada, aby sa v týchto plánoch náležite zohľadnili osobitné výzvy, ktorým čelia najvzdialenejšie regióny EÚ, pokiaľ ide o biodiverzitu, poľnohospodársku výrobu a dodávky potravín a surovín; zdôrazňuje, že primeraná finančná podpora v rámci SPP je kľúčová nato, aby poľnohospodárstvo EÚ mohlo prispieť k prechodu na klimatickú neutralitu a posilniť ochranu biodiverzity; poukazuje na to, že posilnené podporné opatrenia vrátane programov odbornej prípravy a poradenských služieb sú nevyhnutné nato, aby poľnohospodári mohli zohrávať svoju úlohu pri plnení cieľov stratégie; žiada, aby sa vo vnútroštátnych strategických plánoch zaviedli posilnené ekologické systémy v súlade s pozíciou Európskeho parlamentu, čím by sa zabránilo zbytočnej duplicite kontrol kondicionality;

43. zdôrazňuje, že zdravá pôda je predpokladom zaistenia bezpečnosti výroby potravín, krmív a vlákniny; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby zabránili jej ďalšiemu zhoršovaniu na úrovni EÚ; zdôrazňuje, že poľnohospodárska pôda je základným prírodným zdrojom, ktorého dobrý stav je kľúčový pre naplnenie stratégie „z farmy na stôl“; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam novej stratégie pre pôdu a vyzýva Komisiu, aby na jej základe prijala vhodné opatrenia s cieľom priniesť potrebné riešenia; uznáva zásadný význam pôdnej organickej hmoty a biodiverzity, ako aj služieb a tovarov, ktoré poskytuje; vyjadruje poľutovanie nad tým, že pôda je pod rastúcim tlakom; domnieva sa, že sa v celej EÚ musí zaviesť a zachovať dôkladné monitorovanie pôdnych organizmov a trendov z hľadiska ich pestrosti a množstva, a to vo všetkých členských štátoch;

44. uznáva význam krajinných prvkov s vysokou rozmanitosťou, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie základných ekosystémových služieb, ako je opeľovanie alebo prirodzená ochrana proti škodcom, pre poľnohospodársku výrobu a ktoré zvyšujú jej produktivitu z dlhodobého hľadiska; víta cieľ EÚ vyčleniť na tento účel aspoň 10 % poľnohospodárskej plochy; pripomína zistenia posúdenia vplyvu z 20. októbra 2011 s názvom Spoločná poľnohospodárska politika do roku 2020 (Common agricultural policy towards 2020, SEC(2011)1153), v ktorom sa uvádza, že na úrovni poľnohospodárskych podnikov by nedošlo k žiadnemu významnému vplyvu na produkciu a príjem;

45. zdôrazňuje, že poľnohospodárska pôda je obmedzená, a preto sa musí efektívne využívať; zdôrazňuje, že je potrebné zahrnúť do stratégie inovatívne poľnohospodárske modely s nízkou pôdnou stopou, ako sú záhradníctvo a chov hmyzu;

46. poukazuje na to, že tzv. chránené pestovanie ovocia a zeleniny v moderných skleníkoch je vysoko udržateľným systémom výroby potravín, ktorý sa čoraz viac využíva a ponúka viacero výhod; vyzýva Komisiu, aby uznala prebiehajúcu transformáciu európskeho záhradníctva, ktorá umožňuje udržateľnejšiu výrobu potravín a prispieva k potravinovej bezpečnosti, bezpečnosti potravín, efektívnejšiemu využívaniu zdrojov a obmedzovaniu plytvania potravinami v celom reťazci výroby potravín; zdôrazňuje, že moderné záhradníctvo nielenže má slabú pôdnu stopu, ale aj prispieva k rôznym cieľom stratégie, ako je nízka potreba vstupov, efektívne využívanie zdrojov a produkcia ovocia a zeleniny v blízkosti miesta spotreby, čím sa podporujú kratšie dodávateľské reťazce a bezpečnosť dodávok; vyzýva Komisiu, aby zvážila vyčlenenie investičných prostriedkov v oblasti výskumu a inovácií na chránené systémy pestovania v moderných skleníkoch, ktoré využívajú menej zdrojov na dosiahnutie rovnakých výnosov;

47. vyzýva Komisiu, aby vlády členských štátov nabádala k tomu, aby rozširovali alebo vytvárali systémy, ktoré umožnia občanom prenajímať a využívať opustenú a nevyužívanú pôdu vo vlastníctve štátu na potravinársku výrobu;

48. zdôrazňuje význam využívania agrolesníctva a lesných bariér na zníženie tlaku na prírodné lesy, pomoc v boji proti zmene klímy a zvýšenie produktivity, ako aj alternatív k využívaniu hnojív v poľnohospodárskej výrobe; nabáda Komisiu a členské štáty, aby vo svojich budúcich národných strategických plánoch vytvorili nástroje na podporu obnovy lesa a zalesňovania a na podporu udržateľného agrolesníctva vrátane lesopastierstva tam, kde je to možné; vyzýva Komisiu, aby podporovala špecializované programy odbornej prípravy v celej EÚ s cieľom zabezpečiť, aby poľnohospodári mali informácie o prínosoch integrácie drevitej vegetácie do poľnohospodárstva; zdôrazňuje, že obnova a oživenie existujúcich agrolesníckych systémov, ako aj vytvorenie nových by prispeli k dosiahnutiu zámeru vysadiť tri miliardy stromov, ktorý je stanovený v stratégii biodiverzity, čo by prospelo cieľom v oblasti biodiverzity aj klímy, ako aj cieľu diverzifikácie a obehovosti;

49. zdôrazňuje význam spoľahlivých a prísnych kritérií na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na báze biomasy a vyzýva Komisiu, aby v rámci revízie smernice o obnoviteľných zdrojoch energie predložila vedecky podložené kritériá;

50. pripomína, že európsky agropotravinový a rybársky systém by mal neustále zaisťovať dostatočnú a rozmanitú ponuku bezpečných, výživných, cenovo dostupných a udržateľne vyrábaných potravín pre občanov, a zdôrazňuje, že zvyšovaním hospodárskej, environmentálnej a sociálnej udržateľnosti potravinárskej výroby sa napokon zvýši jej strednodobá a dlhodobá odolnosť, vytvoria sa nové hospodárske príležitosti a prispeje sa k využívaniu surovín európskeho pôvodu; zdôrazňuje, že viac potravín vyrobených na miestnej úrovni môže prispieť ku všetkým týmto cieľom vrátane potravinovej bezpečnosti; pripomína, že v EÚ si 33 miliónov ľudí ([69]) každý druhý deň nemôže dovoliť kvalitné jedlo; zdôrazňuje, že cenová prijateľnosť a dostupnosť potravín si vyžadujú primerané politické reakcie a musia zostať kľúčovým hľadiskom pri posudzovaní zvýšenia výrobných nákladov vrátane nákladov vyplývajúcich zo zmeny poľnohospodárskych postupov; zdôrazňuje potrebu podporovať rozvoj udržateľných potravinárskych MSP vo vidieckych oblastiach;

51. naliehavo vyzýva Komisiu, aby do stratégie „z farmy na stôl“ začlenila otázky potravinovej pomoci, keďže množstvo Európanov, najmä rodín s jedným rodičom a študentov, trpí nedostatkom potravín, pričom vplyvom sociálnych a hospodárskych dôsledkov pandémie sa ich počet ešte zvýši; uznáva jedinečnú úlohu združení poskytujúcich potravinovú pomoc v celej Európskej únii, ktoré treba lepšie podporovať, keďže čoraz viac ľudí potrebuje pomoc; domnieva sa, že s cieľom posilniť odolnosť nášho potravinového systému musíme posilniť prepojenia medzi potravinovými a poľnohospodárskymi politikami na všetkých úrovniach, a to od miestnej až po európsku;

52. víta skutočnosť, že Európska zelená dohoda sa snaží zabezpečiť dôstojné životné podmienky ľuďom pracujúcim v poľnohospodárstve a rybolove a ich rodinám; pripomína, že do všetkých budúcich iniciatív stratégie je spolu s hospodárskym a environmentálnym rozmerom nutné v plnej miere začleniť sociálny rozmer; zdôrazňuje, že pandémia ochorenia COVID-19 ukázala v novom svetle náročné pracovné a životné podmienky, a preto zdôrazňuje význam ochrany individuálnych a kolektívnych pracovných a sociálnych práv poľnohospodárskych pracovníkov a pomocných pracovníkov vrátane sezónnych a mobilných pracovníkov zamestnaných v celom potravinovom dodávateľskom reťazci EÚ; požaduje riadne pracovné a životné podmienky pre všetkých pracovníkov v tomto odvetví, kolektívne vyjednávanie a sociálnu ochranu;

([69]) Eurostat, 2018.

Streda 20. októbra 2021

53. odporúča Komisii a členským štátom, aby poľnohospodársku pôdu, poľnohospodárske znalosti, potravinový dodávateľský reťazec a ich pracovníkov považovali za strategické aktívum z hľadiska bezpečnosti a životnej úrovne všetkých Európanov a aby zabezpečili, aby podmienky pracovnej a sociálnej ochrany v celom potravinovom dodávateľskom reťazci pre všetkých pracovníkov spĺňali vnútroštátne normy, normy EÚ a medzinárodné normy;

54. zdôrazňuje význam sezónnych pracovníkov pre dobré fungovanie dodávateľského reťazca a požaduje spoľahlivé opatrenia na zabezpečenie ich riadnych pracovných a životných podmienok; odporúča maloobchodu, aby prevzal zodpovednosť a vo svojich nákupných postupoch dodržiaval kritériá sociálnej, environmentálnej a hospodárskej udržateľnosti;

55. víta zámer Komisie navrhnúť núdzový plán na riešenie potravinových kríz s využitím skúseností získaných počas pandémie COVID-19 a začlenením harmonizovaných opatrení na zaručenie riadneho fungovania vnútorného trhu; domnieva sa, že podpora územných potravinových projektov, ktoré stimulujú rozvoj krátkych potravinových okruhov v členských štátoch, môže pomôcť čeliť týmto krízam;

56. súhlasí s tým, že pandémia COVID-19 vyzdvihla dôležitosť zabezpečenia spoľahlivého, udržateľného a odolného potravinového systému funkčného za každých okolností schopného zabezpečiť európskym spotrebiteľom dostatočné množstvo domácich potravín za dostupné ceny; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zachovať riadne fungovanie jednotného trhu, najmä obeh potravín, a to aj v čase zdravotnej krízy; zdôrazňuje tiež, že pandémia by sa mala vnímať ako príležitosť na vybudovanie udržateľného a odolného potravinového systému a nie ako zámienka na znižovanie nárokov, pretože otázky udržateľnosti a zdravia navzájom súvisia;

57. zdôrazňuje potrebu, čiastočne v dôsledku narušení globálnych výrobných reťazcov a zvýšenej nestálosti cien spôsobenej pandémiou COVID-19, vyvinúť otvorenú strategickú autonómiu EÚ s cieľom zabezpečiť prístup na kľúčové trhy a znížiť závislosť od dovozu kritických tovarov, ako sú zdroje rastlinných bielkovín; opakuje, že agropotravinárske systémy sa musia uznať za kľúčový aspekt otvorenej strategickej autonómie EÚ s cieľom zabezpečiť dostatočnú dostupnosť bezpečných a kvalitných potravín a zachovať funkčné a odolné potravinové dodávateľské reťazce a obchodné toky počas budúcich kríz v súlade s článkom 2 ods. 1 Parížskej dohody;

58. zdôrazňuje, že o agropotravinárske odvetvie sa opierajú nielen poľnohospodári, ale aj podniky v hornej a dolnej časti dodávateľského reťazca, zabezpečuje a vytvára pracovné miesta a je základným kameňom celého potravinárskeho priemyslu; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zachovanie kultúrnej krajiny je hybnou silou aktívnych vidieckych oblastí; zdôrazňuje význam tradičného remesla v oblasti regionálnej a miestnej potravinárskej výroby a bohatej kultúrnej rozmanitosti, ktorá z toho vyplýva; pripomína, že zachovanie a odovzdávanie vedomostí o remeselnej potravinárskej výrobe by sa malo podporovať aj ako horizontálna súčasť stratégie „z farmy na stôl“, napríklad prostredníctvom jej lepšieho začlenenia do participatívnych výskumných a vývojových programov;

59. vyjadruje sklamanie z toho, že v stratégii Z farmy na stôl sa nekladie dostatočný dôraz na prínos a potenciál odvetvia rybolovu a akvakultúry a že ambície odvetvia sú v stratégii slabé; naliehavo vyzýva Komisiu, aby venovala náležitú pozornosť osobitnej povahe odvetvia rybolovu a akvakultúry vo všetkých budúcich legislatívnych návrhoch, stratégiách alebo usmerneniach zdôrazňuje potrebu prístupu založeného na ekosystémoch, aby sa populácie rýb dostali na udržateľnú úroveň a obnovili morské a pobrežné ekosystémy, ktorý by sa mal zamerať aj na prínosy a sociálnu, hospodársku a environmentálnu udržateľnosť odvetví rybolovu a akvakultúry;

60. zdôrazňuje, že odolné a spoľahlivé právne rámce pre rybolov a akvakultúru, ktoré konzistentne uplatňujú zásadu predbežnej opatrnosti a sú zosúladené s aktualizovanými strategickými usmerneniami pre udržateľný rozvoj akvakultúry EÚ, by mali poskytnúť základ pre potenciál udržateľného využívania v tomto odvetví, ako aj znížené používanie veterinárnych liekov, ako aj antibiotík, s následným nárastom populácií rýb a jasnejším využívaním priestoru a povolení pre všetky typy antropogénneho využívania vrátane akvakultúry, čo umožní väčšiu predvídateľnosť investícií bez oslabovania environmentálnej legislatívy; zdôrazňuje význam transparentného a participatívneho mechanizmu v súlade so smernicou 2014/89/EÚ o námornom priestorovom plánovaní na spravodlivé rozdeľovanie priestoru všetkým zainteresovaným stranám; zdôrazňuje, že v plnej miere treba rešpektovať chránené morské oblasti;

61. zdôrazňuje, že na zaistenie bezpečnosti potravín, transparentnosti pre spotrebiteľov, toto odvetvie a rôzne orgány správy, na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu a na dosiahnutie cieľov zelenej dohody a cieľov udržateľného rozvoja sú nevyhnutné vhodné mechanizmy vysledovateľnosti, ktoré reagujú na požiadavky spotrebiteľov poskytovaním informácií o tom, kde, kedy, ako a aké ryby boli ulovené alebo chované, vrátane označovania pôvodu a spôsobu výroby, prísnych noriem udržateľnosti a dobrých životných podmienok zvierat, a to pre všetky výrobky predávané na trhoch EÚ, aj výrobkov dovážaných z krajín mimo EÚ; na tento účel zdôrazňuje význam nových technológií, ktoré sú kyberneticky bezpečné, pri vývoji presných systémov digitálnych decentralizovaných systémov vysledovateľnosti; požaduje koordinovaný prístup na zabezpečenie konzistentnosti rôznych iniciatív v tejto oblasti so zapojením všetkých aktérov v hodnotovom reťazci; požaduje kontrolné opatrenia na zabezpečenie toho, aby všetky dovážané produkty rybného hospodárstva, ktoré vstupujú na trh EÚ, spĺňali medzinárodne dohodnuté sociálne normy, ako napríklad stanovené v Dohovore Medzinárodnej organizácie práce č. 188 o práci v odvetví rybolovu a vykonávanom v EÚ prostredníctvom smernice Rady (EÚ) 2017/159 ([70]), s cieľom zabrániť tomu, aby sa na trhu EÚ umiestňovali produkty rybolovu ulovené plavidlami, ktoré nedodržiavajú minimálne sociálne normy;

62. pripomína ciele spoločnej rybárskej politiky zabezpečiť udržateľné využívanie živých morských biologických zdrojov, obnoviť a udržať populácie rýb nad úrovňami biomasy, ktoré dokážu priniesť maximálny udržateľný výnos, ako aj zabezpečiť ziskovosť rybolovných činností a prispieť k dodávaniu potravín s vysokou výživou na trh EÚ a znížiť závislosť trhu EÚ od dovozu potravín, a zdôrazňuje potrebu zlepšiť monitorovanie, kontrolu a presadzovanie spoločnej rybárskej politiky vrátane plného vykonávania povinnosti vylodiť úlovky a zavedenia elektronického monitorovania určitých plavidiel;

63. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vychádzali z existujúcich udržateľných postupov a uľahčovali, stimulovali a poskytovali primeranú podporu prechodu na rybolov a akvakultúru s nízkym vplyvom a udržateľnému rozvoju odvetví vrátane maloobjemového pobrežného rybolovu, napríklad prostredníctvom používania selektívneho rybárskeho výstroja, akvakultúry šetrnej k životnému prostrediu vrátane ekologickej akvakultúry a riešení energetickej účinnosti a zvýšením percentuálneho podielu vnútroštátnych kvót pridelených maloobjemovému pobrežnému rybolovu; zdôrazňuje potrebu podporovať rybárov a subjekty v dodávateľskom reťazci produktov rybolovu, a to aj v najvzdialenejších regiónoch, pri prechode na digitálne postupy prostredníctvom rozsiahlych investícií do odbornej prípravy a zabezpečenia financovania digitalizácie a prechodu na ekologické postupy a nástroje; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam Európskeho fondu pre námorné rybné hospodárstvo a akvakultúru (EMFAF) pri podpore rozvoja udržateľného modrého hospodárstva a modernizácii odvetvia rybného hospodárstva v súlade s cieľmi SRP;

64. požaduje, aby Rada Európskej únie iniciatívne zverejňovala všetky dokumenty súvisiace s prijatím nariadení o celkovom povolenom výlove v súlade s odporúčaním európskeho ombudsmana vo veci 640/2019/FP;

65. zdôrazňuje, že treba monitorovať a podporovať zodpovedné využívanie rybolovných zdrojov a zároveň uplatňovať nulovú toleranciu v boji proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, a to plným využitím nástrojov, ktoré má EÚ k dispozícii v súlade s nariadením o NNN rybolove ([71]), vrátane používania „červených kariet“, ak niektorá krajina neplní požiadavky EÚ, a posilnením politiky dohôd o udržateľnom rybnom hospodárstve s krajinami mimo EÚ; zdôrazňuje, že tieto dohody sa musia stať skutočne udržateľnými a byť v súlade s najlepšími dostupnými vedeckými odporúčaniami a nesmú ohrozovať odvetvie maloobjemového rybolovu v krajinách mimo EÚ ani oslabovať miestnu potravinovú bezpečnosť;

66. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby splnili právne záväzné opatrenia, ku ktorým sa zaviazali v rámci morských lokalít sústavy Natura 2000, a aby prijali holistický prístup k morskému prostrediu a riešili základné príčiny znečistenia vody vrátane morského odpadu a komunálnych a priemyselných odpadových vôd, skoncovali s praktikami škodlivými pre morské prostredie a ľudské zdravie a motivovali rybárov k udržateľnému zberu námorného odpadu a súčasnému predchádzaniu ďalšej spotrebe paliva a emisiám, ako aj vedľajším úlovkom morských živočíchov a rýb a negatívnemu vplyvu na ekosystémy, a k uplatňovaniu opatrení na zlepšenie kvality vody a kontrolu chorôb a obmedzenie hustoty chovu v akvakultúrnej produkcii v záujme ľudského zdravia a pohody zvierat;

([70]) Smernica Rady (EÚ) 2017/159 z 19. decembra 2016, ktorou sa vykonáva Dohoda o vykonaní Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o práci v odvetví rybolovu z roku 2007 uzavretá 21. mája 2012 medzi Všeobecnou konfederáciou poľnohospodárskych družstiev v Európskej únii (Cogeca), Európskou federáciou pracovníkov v doprave (ETF) a Združením národných organizácií rybárskych podnikov v Európskej únii (Europêche) (Ú. v. EÚ L 25, 31.1.2017, s. 12).

([71]) Nariadenie Rady (ES) č. 1005/2008 z 29. septembra 2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie (Ú. v. EÚ L 286, 29.10.2008, s. 1).

Streda 20. októbra 2021

67. zdôrazňuje hodnotu práce žien a mužov v odvetví rybolovu a akvakultúry a dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú ženy v spracovaní, propagácii a uvádzaní ulovených rýb na trh; pripomína potenciál udržateľnej akvakultúry a rybolovu vytvárať ekologické pracovné príležitosti a domnieva sa, že ekologická transformácia potravinových systémov vrátane rybolovu by sa mala uskutočňovať spôsobom, ktorý zabezpečí spravodlivý príjem a silné postavenie v celom hodnotovom reťazci, a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam aktívnej účasti organizácií výrobcov v odvetví rybolovu a akvakultúry;

68. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov podporovali a stimulovali rozvoj udržateľnejších rybolovných techník a výstroja, ako aj lepšie metódy dobrých životných podmienok pri love, vykládke, preprave a porážke rýb a morských bezstavovcov, ako aj zlepšenia noriem v oblasti dobrých životných podmienok rýb z chovu s cieľom znížiť stres a zlepšiť kvalitu rýb; zdôrazňuje, že Únia by mala podporovať a podnecovať investície do takéhoto výstroja, metód a zlepšení;

69. zdôrazňuje prínos rybnikárstva s tradičnými postupmi riadenia k dosahovaniu cieľov stratégie Z farmy na stôl a prepojenej stratégie v oblasti biodiverzity; zdôrazňuje, že oblasti chovných rybníkov poskytujú biotopy pre vzácne druhy, pozitívne prispievajú ku klíme a k zásobám vody, slúžia ako záchyty živín a na zadržiavanie sedimentov a prispievajú k udržateľnej výrobe regionálnych potravín; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rybnikárstvo zohľadňovali v príslušných opatreniach a programoch;

70. pripomína, že prvovýrobcovia sú z hľadiska príjmov vo výrazne nevýhodnejšom postavení než iné subjekty v potravinovom dodávateľskom reťazci, ako aj vo zvyšku hospodárstva; zdôrazňuje, že je nevyhnutné posilniť postavenie prvovýrobcov v dodávateľskom reťazci potravín, najmä pokiaľ ide o malých a stredných výrobcov, s cieľom umožniť im získať spravodlivý podiel na pridanej hodnote potravín vyrobených udržateľne, a to aj stimuláciou spolupráce a kolektívnych akcií, využívaním možností zo strany organizácie spoločného trhu s produktmi poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúry vrátane adaptácie pravidiel hospodárskej súťaže;

71. zdôrazňuje, že zabezpečenie stabilného a spravodlivého príjmu prvovýrobcov má zásadný význam pre umožnenie tranfsormácie potravinového systému k väčšej udržateľnosti a obehovejšiemu poľnohospodárstvu, v boji proti nekalým obchodným praktikám a pri riadení rizík a kríz; požaduje, aby sa prvovýrobcom v celej EÚ na uskutočnenie tejto transformácie poskytla podpora, a to aj zavádzaním nových technológií a zvyšovaním efektívnosti poľnohospodárskych systémov, nakladania s odpadom, dodávok vstupov a balenia; zdôrazňuje, že výrobné ceny by mali pokrývať výrobné náklady a odrážať sociálnu, hospodársku a environmentálnu udržateľnosť, a teda byť v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody;

72. je presvedčený, že by sa mali podporovať dohody v rámci dodávateľského reťazca s cieľom zabezpečiť spravodlivé rozdelenie hodnoty pre poľnohospodárov a zaručovať väčšiu transparentnosť a vysledovateľnosť v dodávateľskom reťazci ako celku, pri súčasnom náraste zamestnanosti mladých v odvetví;

73. víta cieľ, ktorým je skracovanie dodávateľských reťazcov; zdôrazňuje však realitu ostrovných členských štátov a ostrovných území, ktoré sú odpojené od kontinentálnej Európy a čelia problémom izolácie a závislosti od dovozu potrebných výrobkov, ako sú zrná na krmivo pre zvieratá, čo je nutné rešpektovať pri vykonávaní opatrení na zníženie závislosti od diaľkovej dopravy a iných opatrení, ktorými sa skrátia dodávateľské reťazce; zdôrazňuje, že bez dlhej prepravy určitých potravín by bola ohrozená potravinová bezpečnosť týchto odpojených oblastí;

74. konštatuje, že očakávania občanov sa vyvíjajú a vedú k výraznej zmene na trhu s potravinami, v dôsledku čoho sa zvyšuje dopyt po lokálne vyrobených potravinách; zdôrazňuje význam lokálne vyrobených potravín, príležitosti, ktoré ponúkajú našim poľnohospodárom, a významný pozitívny prínos, ktorý môžu priniesť pre naše životné prostredie; nabáda preto Komisiu a členské štáty, aby aktívne podporovali rozvoj miestnych potravinových stratégií, spolu s iniciatívami zameranými na krátky dodávateľský reťazec;

75. uznáva význam čerstvých ekologických potravín spotrebovaných na miestnej úrovni, čo je prospešné pre zdravie spotrebiteľov a životné prostredie; zdôrazňuje veľký potenciál podpory spolupráce miestnych prvovýrobcov a poskytovateľov služieb cestovného ruchu, ktorou by sa mohla zvýšiť spotrebu čerstvých, lokálne vypestovaných potravín; požaduje podporné opatrenia na propagáciu takejto spolupráce;

76. vyzýva na podporu opatrení umožňujúcich spracovanie surovín čo najbližšie k ich miestu pôvodu, čo výrazne znižuje uhlíkovú stopu a zabezpečuje lepšiu vysledovateľnosť potravín;

77. zdôrazňuje, že hoci nové udržateľné obchodné modely predstavujú obrovské príležitosti pre MSP, niekoľko iniciatív plánovaných v rámci stratégie by mohlo viesť k vytvoreniu značnej byrokracie; víta záväzok Komisie dodržiavať nástroje lepšej právnej regulácie, posúdiť vplyv na MSP a prijať opatrenia na podporu udržateľných a obehových obchodných modelov osobitne pre MSP, využívať Fond InvestEU na uľahčenie prístupu MSP k financovaniu a ponúknuť prispôsobené riešenia s cieľom pomôcť MSP rozvíjať nové zručnosti a obchodné modely; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby znížili administratívnu záťaž malých a stredných účastníkov potravinového reťazca prostredníctvom opatrení, ako je zjednodušenie registračných procesov a zefektívnenie získavania povolení a licencií a schválení, a takisto zabezpečením primeraného personálneho obsadenia príslušných regulačných orgánov, s cieľom umožniť malým výrobcom potravín uvádzať svoje výrobky na trh čo najrýchlejšie a najjednoduchšie;

78. domnieva sa, že vyčlenený rozpočet na dosiahnutie ambícií Európskej zelenej dohody a Mechanizmu pre spravodlivú transformáciu nie je dostatočný na sociálne udržateľné riešenie dôsledkov očakávanej transformácie; žiada, aby sa Mechanizmus pre spravodlivú transformáciu vzťahoval aj na poľnohospodárske regióny, ktoré môžu byť nepriaznivo ovplyvnené, a zdôrazňuje potrebu zabezpečiť riadne zapojenie sociálnych partnerov do vymedzenia a vykonávania budúcich iniciatív stratégie; pripomína, že prechod na tento systém si bude vyžadovať značné investície a nemožno ho realizovať bez spoluúčasti a podpory európskych poľnohospodárov;

79. naliehavo vyzýva Komisiu, aby dôkladne presadzovala smernicu (EÚ) 2019/633 o nekalých obchodných praktikách a aby starostlivo monitorovala je transpozíciu do vnútroštátneho práva; vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila úsilie o posilnenie postavenia poľnohospodárov v dodávateľskom reťazci potravín a predložila konkrétne návrhy v súlade so stratégiou;

80. opakuje, že dvojaká kvalita potravinových výrobkov je neprijateľná a treba proti nej v plnej miere konať s cieľom predchádzať diskriminácii a zavádzaniu spotrebiteľov EÚ; domnieva sa preto, že stratégia Z farmy na stôl musí obsahovať ustanovenia na zamedzenie dvojitej kvality potravín, a na tento účel vyzýva Komisiu, aby pozorne sledovala situáciu na trhu a v prípade potreby navrhla cielené právne predpisy; okrem toho zdôrazňuje úlohu spotrebiteľských organizácií pri odhaľovaní týchto zavádzajúcich praktík;

81. pripomína Komisii potrebu opatrení nadväzujúcich na kódex správania EÚ pre zodpovedné obchodné a marketingové praktiky prostredníctvom tvorby rámca monitorovania v potravinárskom a maloobchodnom odvetví a úpravy legislatívnych opatrení v prípade, že pokrok pri začleňovaní hospodárskej, environmentálnej a sociálnej udržateľnosti a pohody zvierat do podnikových stratégií nie je dostatočný, čím podporí a odmení úsilie udržateľných poľnohospodárskych výrobcov a zároveň zvýši prístupnosť a cenovú dostupnosť zdravých a udržateľných potravín a zníži celkovú environmentálnu stopu potravinového systému a náklady spoločnosti na nezdravé stravovanie;

82. trvá na tom, že treba, aby bol kódex správania EÚ pre potravinárske podniky a maloobchod zameraný na konkrétne, merateľné a časovo viazané povinnosti relevantné pre vytváranie podoby zdravého a udržateľného prostredia s potravinami, ktorými j možné riešiť dvojaký meter v agropotravinárskej praxi a ktoré sú zamerané na kľúčové operácie zúčastnených subjektov;

83. zdôrazňuje dôležitosť zastaviť a riešiť konsolidácie a koncentrácie v maloobchode s potravinami s cieľom zabezpečiť poľnohospodárom spravodlivé ceny a slušné podmienky práce pre pracovníkov; trvá na potrebe, aby subjekty v hornej časti dodávateľského reťazca zohľadňovali výrobné náklady poľnohospodárstva a aby sa spravodlivé ceny uplatňovali vo všetkých článkoch dodávateľského reťazca; pripomína, že je dôležité zvýšiť odolnosť poľnohospodárov na trhu získaním väčšej hodnoty z potravinového reťazca, čo sa dosiahne podporou ich zapojenia napríklad do organizácií výrobcov alebo družstiev;

84. požaduje, aby sa nediskriminačným spôsobom zlepšila propagačná politika EÚ pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky, ako aj školský program EÚ a iniciatíva Európske zdravé školské obedy; domnieva sa, že tieto zlepšenia by mali posilniť kvalitnú európsku poľnohospodársku výrobu a prispieť k udržateľnej výrobe a spotrebe v súlade s touto stratégiou, Európskou zelenou dohodou a cieľmi udržateľného rozvoja; domnieva sa, že tieto zlepšenia by sa mali zamerať na poučné informácie vychádzajúce z dostupných vedeckých údajov, na značky kvality EÚ, ako je značka bio EÚ a zemepisné označenia, na krátke, miestne a regionálne dodávateľské reťazce, na zdravú výživu a zdravý životný štýl a na podporu väčšej konzumácie ovocia a zeleniny ako súčasti rozmanitej a vyváženej stravy a nižšieho príjmu cukru, soli a tukov s cieľom znížiť výskyt obezity;

Streda 20. októbra 2021

85. v súvislosti s propagačným programom EÚ zdôrazňuje ďalej význam ekologizácie vnútorného aj vonkajšieho prostredia ako prirodzeného riešenia účinkov zmeny klímy aj znečistenia ovzdušia, ako aj zdravého životného prostredia a dobrých životných podmienok človeka;

86. zdôrazňuje, že treba posilniť európske informačné kampane o striedmej spotrebe vína a zároveň zachovať propagáciu kvalitných výrobkov; domnieva sa, že v boji proti nadmernej spotrebe môžu byť účinné len rozsiahle informačné a vzdelávacie kampane, a pripomína, že striedma spotreba vína je súčasťou stredomorskej stravy;

87. uznáva úlohu systémov kvality EÚ a zemepisného označenia v EÚ, ako je chránené označenie pôvodu (CHOP), chránené zemepisné označenie (CHZO), zemepisné označenie liehovín a aromatizovaných vín (ZO) a zaručená tradičná špecialita (ZTŠ), ktoré sú výbornými príkladmi stanovenia noriem kvality EÚ v poľnohospodárstve; víta revíziu politiky EÚ v oblasti zemepisných označení s cieľom umožniť, aby chránené zemepisné označenia alebo označenia pôvodu ďalej prispievali k hospodárskej, sociálnej a environmentálnej udržateľnosti európskych regiónov v prospech výrobcov, spotrebiteľov a spoločnosti ako celku výrobou kvalitných výrobkov, ktoré vytvárajú silné prepojenie s regiónmi; zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť uznávanie ich pravosti medzi spotrebiteľmi, ktorí nie sú vždy schopní odlíšiť európske zemepisné označenia od iných výrobkov bez označenia; považuje takisto za potrebné znížiť administratívnu záťaž pre malých výrobcov, ktorí sa chcú pripojiť k týmto systémom kvality, a posilniť ochranu zemepisných označení pred zneužívaním alebo imitáciou na medzinárodnej úrovni; opätovne zdôrazňuje ich dôležitú úlohu v obchode medzi EÚ a partnerskými krajinami;

88. zdôrazňuje, že v stratégii sa uznáva, že strava väčšiny Európanov nie je v súlade s odporúčaniami týkajúcimi sa zdravého stravovania a že je potrebná zmena modelov spotreby v celej populácii smerom k zdravším potravinám, strave a životnému štýlu vrátane zvýšenej spotreby udržateľne a regionálne vyrábaných rastlín a rastlinných potravín, ako sú čerstvé ovocie a zelenina, celozrnné potraviny a strukoviny, a na riešenie nadmernej spotreby mäsa a vysoko spracovaných výrobkov, ako aj produktov s vysokým obsahom cukrov, soli a tuku, ktoré budú mať väčší prínos z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat, soli a tukov; zdôrazňuje, že celoeurópskymi usmerneniami založenými na vedeckých poznatkoch vrátane jasných cieľov týkajúcich sa udržateľného, zdravého a vyváženejšieho stravovania, so zreteľom na kultúrnu a regionálnu rozmanitosť európskych potravín a stravy, ako aj na potreby spotrebiteľov, by pomohlo a stimulovalo spotrebiteľov a boli by podkladom úsilia členských štátov začleniť prvky udržateľnosti do vnútroštátnych stravovacích odporúčaní; vyzýva Komisiu, aby vypracovala takéto odporúčania, ako aj osobitné opatrenia na účinnú podporu zdravej, udržateľnej a vyváženej stravy;

89. víta skutočnosť, že v stratégii sa správne uznáva úloha a vplyv potravinového prostredia pri formovaní modelov konzumácie a potreba zabezpečiť, aby bol výber zdravého a udržateľného stravovania pre spotrebiteľov jednoduchší; nabáda Komisiu a členské štáty, aby zaujali systematickejší prístup založený na dôkazoch s cieľom uľahčiť vytváranie zdravého, udržateľného a spravodlivého potravinového prostredia namiesto toho, aby sa spoliehali len na kódex správania; opakuje význam podpory zdravého, vyváženejšieho a udržateľného stravovania zlepšením potravinového prostredia, zvyšovaním informovanosti spotrebiteľov o vplyvoch modelov konzumácie a poskytovaním informácií – aj digitálnym spôsobom – o stravovaní, ktoré je lepšie pre ľudské zdravie a má nižšiu uhlíkovú a environmentálnu stopu, ako sú výrobky z krátkych miestnych a regionálnych dodávateľských reťazcov, čo by mal sprevádzať rad opatrení na automatické zaistenie udržateľnejšej výroby potravín;

90. požaduje prijatie súboru komplexných a doplňujúcich opatrení vrátane regulačných opatrení a informačných spotrebiteľských kampaní na zníženie záťaže nadmernej spotreby vysoko spracovaných potravín, ako aj iných výrobkov s vysokým obsahom soli, cukru a tuku na verejné zdravie; vyzýva hlavných výrobcov potravín a maloobchodníkov, aby urýchlene a vážne prehodnotili zloženie tých spracovaných potravín, na ktoré sa nevzťahujú systémy kvality EÚ a v ktorých je možné dosiahnuť zlepšenie smerom k zdravšiemu zloženiu, a víta zámer Komisie začať iniciatívy na stimuláciu tejto zmeny zloženia, a to aj stanovením maximálnych hodnôt obsahu cukru, tukov a soli v určitých spracovaných potravinách, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby pozorne sledovala pokrok dosiahnutý pri zmene zloženia potravín; zdôrazňuje, že tieto zmeny zloženia by sa mali zamerať aj na minimalizáciu zdravotných rizík, ktoré predstavujú látky zlepšujúce vlastnosti potravín, rezíduá pesticídov a škodlivé chemikálie; žiada, aby sa venovala osobitná pozornosť potravinám pre deti a iným osobitným potravinám a dosiahnutiu účinného celoeurópskeho regulačného prístupu k riešeniu vystavenia detí a dospievajúcich reklame a marketingu spracovaných potravín s vysokým obsahom tuku, cukru a soli vo vysielaní a digitálnych médiách;

91. domnieva sa, že ďalší rozvoj a udržateľné inovácie v oblasti produkcie rastlinných bielkovín a alternatívnych zdrojov bielkovín v EÚ, ako sú hmyz alebo riasy, je spôsobom, ako účinne riešiť mnohé environmentálne a klimatické výzvy, ktorým poľnohospodárstvo EÚ čelí, ako aj predchádzať odlesňovaniu, strate biodiverzity a zhoršovaniu ekosystému v krajinách mimo EÚ a znižovať súčasnú závislosť Európy od dodávok rastlinných bielkovín; vyzýva Komisiu, aby vychádzala zo svojej správy o vývoji rastlinných bielkovín v Európskej únii (COM(2018)0757) a predložila stratégiu prechodu EÚ na bielkoviny, ktorá sa bude týkať dopytu a ponuky, s cieľom podporiť udržateľnú produkciu bielkovinových plodín vrátane miestnych dodávok krmív a výroby potravín, zvýšiť sebestačnosť EÚ a znížiť globálne vplyvy na životné prostredie a klímu; zdôrazňuje význam zníženia závislosti od dovozu bielkovinových plodín zo zahraničia;

92. pripomína svoju výzvu, aby sa posúdenie všeobecných rizík EÚ rozšírilo do všetkých právnych predpisov s cieľom zabrániť vystaveniu spotrebiteľov nebezpečným látkam v potravinách;

93. pripomína, že profily nutričného zloženia, ktoré sú dávno oneskorené, sú naďalej relevantné a potrebné na splnenie cieľov nariadenia (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach ([72]); víta oznámenie legislatívneho návrhu na stanovenie profilov nutričného zloženia; poukazuje na to, že mnohé potravinové výrobky vrátane niektorých výrobkov, ktoré sa predávajú deťom, naďalej používajú zdravotné a výživové tvrdenia napriek tomu, že majú vysoký obsah živín vzbudzujúcich obavy; zdôrazňuje, že sa musí vytvoriť spoľahlivý súbor profilov nutričného zloženia s cieľom zakázať využívanie tvrdení o výživovej a zdravotnej hodnote potravín s vysokým obsahom tukov, cukrov a/alebo soli; žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala potravinám pre deti a iným špeciálnym potravinám;

94. uznáva, že označenia výživovej hodnoty na prednej strane balenia označili medzinárodné orgány verejného zdravotníctva, ako je Svetová zdravotnícka organizácia, za kľúčový nástroj, ktorý spotrebiteľom pomáha prijať informovanejšie, vyrovnanejšie a zdravšie rozhodnutia pri výbere potravín; zdôrazňuje, že systém označovania výživovej hodnoty na prednej strane balenia, ktorý je v súlade s usmerneniami týkajúcimi sa stravovania a dopĺňa ich, by mal spotrebiteľom pomôcť pri výbere zdravších potravín tým, že im poskytne zrozumiteľné informácie o potravinách, ktoré konzumujú; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila vypracovanie povinného a harmonizovaného označovania výživovej hodnoty EÚ na prednej strane balenia na základe spoľahlivých, nezávislých vedeckých dôkazov a preukázaného pochopenia zo strany spotrebiteľov, s otvoreným prístupom pre všetkých účastníkov trhu vrátane malých a stredných prevádzkovateľov, pričom sa zohľadní dodatočná záťaž pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov a odborové zväzy; okrem toho zdôrazňuje, že na uľahčenie porovnávania výrobkov by označovanie malo obsahovať interpretačný prvok s cieľom poskytovať transparentné, porovnateľné a harmonizované informácie o výrobku a malo by byť založené na jednotných referenčných množstvách; vyzýva Komisiu, aby náležite zohľadnila osobitné vlastnosti výrobkov z jednej zložky a výrobkov v rámci európskych systémov kvality (CHOP, CHZO, ZO atď.), najmä pokiaľ ide o nemennosť ich zloženia, pričom zdôrazňuje, že akékoľvek úvahy týkajúce sa možných výnimiek by sa mali zakladať na vedeckých zdôvodneniach; vyzýva na vytvorenie digitálneho systému na poskytovanie dodatočných dobrovoľných informácií o potravinárskych výrobkoch („Eu4healthyfood“) a odporúča, aby sa tieto informácie poskytovali digitálne prostredníctvom kódu QR a spotrebiteľ by ich mohol ľahko vyhľadať;

95. konštatuje, že zdravé výrobky vrátane potravín môžu obsahovať prírodné alebo syntetické zložky, ktoré majú odlišný vplyv na životné prostredie a zdravie spotrebiteľov; vyzýva na zavedenie povinných systémov označovania zdravých výrobkov s uvedením, či je zložka syntetického pôvodu získaná chemickou syntézou, najmä keď existujú prírodné ekvivalenty;

96. vyzýva Komisiu, aby vypracovala posúdenie zmien správania sa spotrebiteľov, ako je online nákup potravín;

97. víta iniciatívu Komisie zameranú na zlepšenie označovania pôvodu a jej úvahu o rozšírená na širšiu škálu výrobkov; opakuje svoju výzvu na povinné označovanie pôvodu; zdôrazňuje, že by malo byť komplexné a harmonizované a malo by sa vzťahovať na všetky potravinové výrobky, stravovacie zariadenia, reštaurácie a maloobchod, malo by byť plne overiteľné a vysledovateľné a nemalo by narúšať riadne fungovanie vnútorného trhu; zdôrazňuje, že je potrebné zrevidovať nariadenie o informáciách o potravinách ([73]) so zameraním na mlieko a mäso ako zložky; vyzýva Komisiu, aby napravila súčasnú prax, keď sa výrobky, ktorých primárne zložky nepochádzajú z miestnych alebo regionálnych zdrojov, môžu ako takéto predávať, ak je pôvod týchto základných zložiek uvedený malým písmom, a aby bol pôvod základných zložiek pre spotrebiteľa

([72]) Ú. v. EÚ L 404, 30.12.2006, s. 9.

([73]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18).

Streda 20. októbra 2021

viditeľnejší; vyzýva Komisiu, aby navrhla legislatívne zmeny týkajúce sa pravidiel označovania medu, ktoré povedú k lepšej informovanosti spotrebiteľov, a aby podporila odvetvie včelárstva EÚ posilnením dovozných kontrol s cieľom zabrániť dovozu falšovaného medu, pričom zdôrazňuje, že v záujme boja proti potravinovým podvodom je potrebné účinne presadzovať označovanie krajiny pôvodu;

98. víta úmysel Komisie zriadiť udržateľný rámec označovania potravín a vyzýva Komisiu, aby vymedzila metodiku a určila, ktoré aspekty udržateľnosti sa zahrnú, a zároveň zabezpečila, aby nový systém nebol v rozpore s existujúcimi environmentálnymi rámcami, ako sú environmentálna značka EÚ alebo organické logo; zdôrazňuje, že v súčasnosti sa používajú mnohé nepodložené a dokonca zavádzajúce environmentálne tvrdenia a reklamné metódy, a vyzýva Komisiu, aby zaviedla regulačný rámec, ktorým sa zavedie jasný, rýchly a účinný postup predbežného schválenia pre všetky tvrdenia a značky týkajúce sa udržateľnosti; zdôrazňuje, že takýto rámec by chránil spotrebiteľov pred nepravdivými tvrdeniami týkajúcimi sa udržateľnosti a zároveň by zabezpečil, aby podniky, ktoré sa skutočne usilujú o činnosti šetrnejšie k životnému prostrediu, boli riadne odmeňované za svoje úsilie; zdôrazňuje potrebu inšpekcií akéhokoľvek označenia povoleného na potravinových výrobkoch; verejnými kontrolnými orgánmi;

99. zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť označovanie živočíšnych produktov založené na určení spôsobu výroby, ako aj ukazovateľov dobrých životných podmienok zvierat, ktoré by malo obsahovať miesto narodenia, chovu a zabitia zvieraťa, a zdôrazňuje, že tieto požiadavky by sa mali rozšíriť na spracované výrobky s cieľom zvýšiť transparentnosť, pomôcť spotrebiteľom pri lepšom výbere a prispieť k dobrým životným podmienkam zvierat; zdôrazňuje, že výroba rastlinných bielkovín a ich uvádzanie na trh by sa mali viac podporovať, okrem toho vyzýva na bezodkladné predloženie dlho odkladanej harmonizácie požiadaviek týkajúcich sa označovania vegetariánskych a vegánskych potravín;

100. opätovne potvrdzuje svoje presvedčenie, že politické opatrenia na zvýšenie udržateľnosti potravinového systému by nemali závisieť výlučne od presunu zodpovednosti za nákup udržateľných výrobkov na spotrebiteľov, pretože to nie je účinné, pričom výber spotrebiteľa je dôležitým faktorom pri zavádzaní udržateľnejšej a zdravšej stravy; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam dobrého vzdelávania v oblasti výživy a životného prostredia, ako aj dostupnosti ľahko zrozumiteľných relevantných informácií; zdôrazňuje, že označovanie udržateľnosti by malo byť založené na vedecky harmonizovaných kritériách udržateľnosti, malo by zahŕňať inšpekcie vykonávané verejnými kontrolnými orgánmi vždy, keď je to možné, a v prípade potreby aj nové legislatívne opatrenia; konštatuje však, že certifikácia treťou stranou či označovanie samy osebe nie sú účinné, ale môžu byť doplnkovými nástrojmi pri zabezpečovaní transformácie na udržateľnú výrobu a spotrebu; uznáva, že zvyšovanie transparentnosti metódami, ako je označovanie, je dôležitým prvkom, ktorý môže spotrebiteľom pomôcť prijímať udržateľnejšie rozhodnutia o nákupe, čo je dôležité na dosiahnutie prechodu na udržateľnejší, regionálnejší a zdravší potravinový systém;

101. zdôrazňuje, že cenami potravín sa musia spotrebiteľom vysielať správne signály; domnieva sa že skutočné ceny potravín, ktoré odrážajú aj skutočné výrobné náklady pre farmárov aj pre životné prostredie a spoločnosť, sú najefektívnejším spôsobom, ako z dlhodobého hľadiska dosiahnuť udržateľné a spravodlivé potravinové systémy; víta preto cieľ stratégie, ktorým je usmerňovať potravinársky priemysel k postupom, vďaka ktorým bude zdravý a udržateľný výber pre spotrebiteľov jednoduchý, prístupný a cenovo dostupný; podporuje to, aby sa členským štátom poskytla väčšia flexibilita pri rozlišovaní sadzieb DPH na potraviny s rôznymi vplyvmi na zdravie a životné prostredie a aby sa im umožnilo zvoliť si nulovú sadzbu DPH pre zdravé a udržateľné potravinové výrobky, ako je ovocie a zelenina, čo sa už uplatňuje v niektorých členských štátoch, ale nie je to v súčasnosti možné vo všetkých ([74]), a vyššiu sadzbu DPH na nezdravé potraviny a potraviny s vysokou environmentálnou stopou; pripomína, že výdavky domácností na potravinové výrobky sa v jednotlivých členských štátoch EÚ výrazne líšia a že by sa mala zabezpečiť cenová dostupnosť pre spotrebiteľov vo všetkých členských štátoch, pričom by sa zároveň mali zaistiť spravodlivé príjmy pre prvovýrobcov za ich udržateľné a zdravé výrobky a zvýšiť transparentnosť a informovanosť spotrebiteľov o nákladoch a ziskoch súvisiacich s každou fázou potravinového dodávateľského reťazca; vyzýva Komisiu, aby začala štúdiu s cieľom vyčísliť z hospodárskeho hľadiska environmentálne a spoločenské náklady spojené s výrobou a spotrebou najviac konzumovaných potravín na trhu EÚ vrátane nákladov súvisiacich so zdravím;

([74]) Supporting the mid-term evaluation of the EU action plan on childhood obesity, The childhood obesity study. (Podpora hodnotenia akčného plánu EÚ v oblasti detskej obezity v polovici trvania, štúdia o obezite detí.) Konzorcium EPHORT: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7e0320dc-ee18-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en

102. vyzýva na revíziu právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania s cieľom zaviesť alebo posilniť minimálne povinné kritériá pre materské školy a školy, iné verejné inštitúcie a súkromné spoločnosti poskytujúce verejné služby s cieľom podporiť: udržateľnú výrobu potravín vrátane tradičných a typických potravín so zemepisným označením; spotrebu miestnych, v prípade možnosti sezónnych výrobkov; krátke dodávateľské reťazce vrátane priameho predaja; vyššie normy vhodného zaobchádzania so zvieratami a zníženie plytvania potravinami a obalmi v súlade so zásadami obehového hospodárstva; vyzýva na podporu zdravšieho a vyváženého stravovania a stravovacích návykov vytvorením potravinového prostredia, ktoré spotrebiteľom čo najviac uľahčuje zdravé, informované a udržateľné rozhodnutia; vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala nástroje na monitorovanie a podávanie správ o udržateľnom obstarávaní potravín;

103. víta záväzok Komisie revidovať právne predpisy EÚ o materiáloch prichádzajúcich do styku s potravinami, pričom vyjadruje poľutovanie nad doterajším nedostatkom harmonizovaných opatrení a navrhuje, aby Komisia predložila skorší dátum uverejnenia návrhu; trvá na potrebe komplexnej a harmonizovanej regulácie všetkých materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami vrátane tých materiálov a kontaminantov, ktoré ešte nie sú zahrnuté na úrovni EÚ, trvá na tom, že by sa malo vychádzať zo zásady predbežnej opatrnosti, zásady „žiadne údaje, žiadny trh“, z komplexného posúdenia bezpečnosti na základe najnovších vedeckých údajov a vedeckej práce Európskej chemickej agentúry (ECHA) a EFSA, a zdôrazňuje, že účinné presadzovanie a poskytovanie lepších informácií spotrebiteľom majú kľúčový význam; opakuje svoju výzvu na revíziu právnych predpisov v oblasti materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami v súlade s nariadením o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH), ako aj s nariadeniami o klasifikácii, označovaní a balení a výzvu na bezodkladné vloženie osobitných ustanovení o náhrade endokrinných disruptorov a iných nebezpečných chemikálií v materiáloch prichádzajúcich do styku s potravinami, pričom nebude dotknutá úloha obalu zachovávať bezpečné potraviny a ich kvalitu; víta zámer Komisie stanoviť pravidlá bezpečnej recyklácie všetkých plastových materiálov na materiály prichádzajúce do styku s potravinami iných ako PET; zároveň zdôrazňuje, že na pôvodné a recyklované materiály by sa mali uplatňovať rovnaké bezpečnostné požiadavky a že zodpovední aktéri v dodávateľských reťazcoch a koneční spotrebitelia musia mať jednoduchý prístup k informáciám o identite a bezpečnosti chemických látok v materiáloch prichádzajúcich do styku s potravinami;

104. zdôrazňuje, že plytvanie potravinami a potravinové straty majú obrovský dosah na životné prostredie, zhoršujú zmenu klímy a predstavujú plytvanie obmedzenými zdrojmi, ako sú pôda, energia a voda, ako aj straty príjmov pre farmárov; opakuje svoju výzvu na prijatie opatrení nevyhnutných na dosiahnutie cieľa znížiť plytvanie potravinami v Únii o 30 % do roku 2025 a o 50 % do roku 2030 v porovnaní s referenčnou úrovňou z roku 2014; zdôrazňuje, že na dosiahnutie tohto cieľa sú potrebné záväzné ciele v každej fáze dodávateľského reťazca vrátane prvovýroby, fázy pred predajom a maloobchodu; vyzýva všetky členské štáty, aby zaviedli a vykonávali programy predchádzania plytvaniu potravinami, ktoré plne integrujú zásady obehového hospodárstva a zahŕňajú podporu krátkych potravinových dodávateľských reťazcov, čo znižuje riziko vzniku potravinového odpadu; zdôrazňuje, že ciele SPP zahŕňajú predchádzanie plytvaniu potravinami; zdôrazňuje, že by sa mali podporovať opatrenia na obmedzenie plytvania potravinami, ku ktorému dochádza na úrovni prvovýroby a v počiatočných fázach dodávateľského reťazca vrátane nezozbieraných potravín; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť zdravie zvierat, okrem iného ako prostriedok na predchádzanie potravinovým stratám a plytvaniu potravinami pri zdroji, a zdôrazňuje, že zhodnocovanie rastlinného potravinového odpadu na kŕmenie zvierat je životaschopným riešením tam, kde sa nedá zabrániť plytvaniu potravinami; zdôrazňuje význam zvyšovania informovanosti verejnosti a poskytovania usmernení o tom, ako predchádzať plytvaniu potravinami s cieľom podporiť dlhodobú zmenu správania spotrebiteľov; vyzýva Komisiu, aby identifikovala všetky potenciálne prekážky, ktoré bránia rýchlejšiemu tempu znižovania odpadu, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili primerané financovanie výskumu, inovácií, zapojenia zainteresovaných strán a informačných a vzdelávacích kampaní, a to vytvorením vnútroštátnych fondov na plytvanie potravinami s cieľom odstrániť plytvanie;

105. zdôrazňuje, že v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva by sa pozornosť mala zamerať na predchádzanie plytvaniu potravinami; víta navrhovanú revíziu na objasnenie súčasných pravidiel EÚ o označovaní dátumu s cieľom predchádzať plytvaniu potravinami a potravinovým stratám a znižovať ich; zdôrazňuje, že každá zmena pravidiel označovania dátumu by mala byť vedecky podložená a malo by sa ňou zlepšovať používanie označovania, vyjadrovanie a uvádzanie dátumu všetkými aktérmi v potravinovom reťazci vrátane odvetvia služieb v cestovnom ruchu a jeho pochopenie zo strany spotrebiteľov, najmä označenia „spotrebujte do“ a „dátum minimálnej trvanlivosti“, a zároveň by sa ňou nemala zhoršovať potravinová bezpečnosť ani kvalita; zdôrazňuje, že harmonizované označovanie dátumov by pomohlo v boji proti plytvaniu potravinami; Požaduje sprievodnú revíziu pravidiel EÚ o označovaní dátumu nesprevádza komplexná revízia pravidiel distribúcie potravín s cieľom identifikovať a odstrániť potenciálne prekážky znižovania odpadu, zvyšovať efektívnosť a podporovať hospodársku súťaž a inovácie;

106. zdôrazňuje význam boja proti potravinovým podvodom a falšovaniu v potravinárskom odvetví, ktoré zavádzajú spotrebiteľov a narúšajú hospodársku súťaž na vnútornom trhu; zdôrazňuje, že je potrebné urýchlene riešiť komplexnú otázku potravinových podvodov, konkrétne aj nesprávne označovanie, nahrádzanie, riedenie, pridávanie, odstraňovanie

alebo nahrádzanie zložiek lacnejšími alebo subštandardnými náhradami, neschválené chemické ošetrovanie alebo postupy a falšovanie dokumentácie, a venovať osobitnú pozornosť falšovaniu a nezákonnému obchodovaniu so zemepisnými označeniami; zdôrazňuje význam zavedenia účinných postihov prispôsobených trestnému činu a vyzýva členské štáty, aby túto zásadu primerane zohľadnili vo vnútroštátnych právnych predpisoch v súlade s nariadením o úradných kontrolách ([75]); vyzýva Komisiu, aby pracovala na vytvorení európskej skupiny na boj proti potravinovým podvodom v záujme posilnenia koordinácie medzi rôznymi príslušnými vnútroštátnymi agentúrami s cieľom zabezpečiť presadzovanie noriem EÚ v oblasti potravín v rámci jednotného trhu EÚ, ako aj v súvislosti s naším dovozom;

107. naliehavo vyzýva Komisiu, aby monitorovala a presadzovala neustále prideľovanie primeraných zdrojov na úradné kontroly potravín s cieľom zabezpečiť, aby sa vykonával dostatočný počet kontrol na overenie dodržiavania požiadaviek na potraviny a krmivá, a naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili colné kontroly a zabezpečili tak dodržiavanie výrobných noriem EÚ, okrem iného v oblasti bezpečnosti potravín, antimikrobiálnej rezistencie, dobrých životných podmienok zvierat a prípravkov na ochranu rastlín, a aby zabránili prenikaniu rastlinných a živočíšnych škodcov do EÚ; vyzýva členské štáty, aby prísne a dôsledne presadzovali ustanovenia nariadenia o všeobecnom potravinovom práve ([76]) týkajúce sa vysledovateľnosti výrobkov v celom potravinovom reťazci; zdôrazňuje, že v prípadoch mimoriadnej udalosti, ktorá predstavuje riziko pre verejné zdravie a bezpečnosť, by mali verejné orgány v plnej miere, náležite a bezodkladne informovať verejnosť o možných rizikách príslušného potravinového výrobku, v súlade s relevantným ustanovením nariadenia o všeobecnom potravinovom práve;

Umožnenie prechodu

108. zdôrazňuje význam financovania výskumu a inovácií zo strany EÚ, najmä pre MSP a drobných poľnohospodárov, ako kľúčových hnacích síl pri urýchlení prechodu na udržateľnejší, produktívnejší, diverzifikovanejší, miestny, zdravší a inkluzívnejší európsky potravinový systém; nabáda agropotravinárske odvetvie, aby sa v tejto súvislosti aktívne využívali finančné prostriedky vyčlenené pre tento sektor v rámci programu Horizont Európa; rovnako zdôrazňuje potrebu uľahčiť investície potrebné na podporu udržateľných postupov a obehového hospodárstva a biohospodárstva;

109. poukazuje na to, že zavedenie nových technológií a techník inteligentného poľnohospodárstva vrátane digitalizácie a chránených pestovateľských systémov môže byť prínosné pre zlepšenie efektívnosti, využívania zdrojov a environmentálnej udržateľnosti a môže znamenať pozitívne hospodárske prínosy z poľnohospodárskej výroby; uznáva, že inovácie musia byť v súlade s obnovou a podporou tradičných postupov a poznatkov, najmä tých, ktoré sú prispôsobené agroklimatickým vlastnostiam každej oblasti;

110. zdôrazňuje význam uplatňovania rôznych postupov integrovanej ochrany proti škodcom a poskytovania nezávislých poradenských služieb pre poľnohospodárske podniky pri zabezpečovaní širšieho a inkluzívneho prenosu poznatkov do poľnohospodárskeho odvetvia; domnieva sa, že by tomu pomohlo vytvorenie systému zberu a šírenia udržateľných postupov a stavanie na existujúcich špecializovaných systémoch odbornej prípravy pre poľnohospodárov v členských štátoch bez toho, aby to spôsobilo dodatočnú administratívnu záťaž pre poľnohospodárov v členských štátoch; vyzýva členské štáty, aby vyčlenili dostatočný podiel rozpočtových prostriedkov na poradenské služby pre poľnohospodárske podniky a technickú pomoc súvisiacu s udržateľnými postupmi, ktoré prispievajú k plneniu cieľov stratégie; domnieva sa, že vzhľadom na získané znalosti a know-how by vstup malých prvovýrobcov takisto zohrával dôležitú úlohu pri dosahovaní skutočných výsledkov na úrovni jednotlivých poľnohospodárskych podnikov;

111. zdôrazňuje význam inštitúcií vysokoškolského vzdelávania pri podpore výskumu a inovácií a pri poskytovaní poradenstva v oblasti najlepších udržateľných postupov; uznáva úlohu univerzít pri rozvoji a prechode agropotravinárskych odvetví v regiónoch s osobitnými charakteristikami vrátane najvzdialenejších regiónov; víta zámer uvedený v stratégii, ktorým je pomoc MSP spracúvajúcim potraviny a maloobchodníkom a poskytovateľom služieb v oblasti potravinárstva pri rozvoji nových zručností, pričom zároveň treba dbať na to, aby neboli zaťažené ďalšou administratívnou záťažou; zdôrazňuje strategický význam kolektívnych prístupov prostredníctvom organizácií výrobcov a družstiev s cieľom spojiť poľnohospodárov pri dosahovaní ich cieľov;

([75]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1).

([76]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

112. zdôrazňuje, že je možných mnoho synergií medzi poľnohospodárstvom a európskou politikou v oblasti kozmického priestoru s cieľom zabezpečiť skutočnú obnovu kvality pôdy a potravín a čeliť výzvam životného prostredia, klímy a demografických zmien; podporuje účasť všetkých členských štátov na vedeckých a výskumných programoch a vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na zabezpečenie rovnomernejšieho pokroku vo všetkých členských štátoch;

113. pripomína, že treba podporovať účinné poľnohospodárske vedomostné a inovačné systémy (AKIS), ktoré umožnia, aby sa poľnohospodársky sektor stal udržateľnejším, a to urýchlením inovácií a podporou úzkej spolupráce medzi všetkými zainteresovanými stranami, ako sú poľnohospodári, výskumníci, poradcovia, odborníci a mimovládne organizácie, prostredníctvom kvalitnej a inkluzívnej odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania a urýchlením prenosu znalostí vrátane zavádzania integrovaných poľnohospodárskych techník, ako je integrovaná ochrana proti škodcom pre každú plodinu;

114. vyzýva členské štáty, aby pri navrhovaní a vykonávaní svojich národných strategických plánov SPP v plnej miere využívali možnosti, ktoré poskytuje AKIS; okrem toho pripomína potrebu informačnej siete poľnohospodárskej udržateľnosti na účely stanovenia referenčných hodnôt výkonnosti poľnohospodárskych podnikov, zdokumentovania zavádzania udržateľných poľnohospodárskych postupov a umožnenia presného a prispôsobeného uplatňovanie nových výrobných prístupov na úrovni poľnohospodárskeho podniku, a to aj spracúvaním získaných údajov a tým, že sa poľnohospodárom a zainteresovaným skupinám poskytne ľahký prístup k relevantným informáciám, najmä o najlepších postupoch; poukazuje na to, že údaje o poľnohospodárstve a poľnohospodárskej pôde sú vo verejnom záujme, ale že sa musí chrániť prístup a kontrola poľnohospodárov vo vzťahu k ich údajom o vlastných poľnohospodárskych podnikoch;

115. zdôrazňuje význam komplexného prístupu k rýchlemu širokopásmovému pripojeniu s cieľom uľahčiť zavádzanie digitálnych poľnohospodárskych technológií na úrovni poľnohospodárskych podnikov a zdôrazňuje význam podpory poľnohospodárov pri účinnom využívaní takýchto inovačných riešení pri súčasnom zabezpečení ich hospodárskej životaschopnosti; uznáva v organizáciách poľnohospodárov užitočných partnerov pri rozvoji informačných a inovačných sprostredkovateľských služieb; zdôrazňuje význam programu Horizont Európa pre dosahovanie výskumných a inovačných cieľov v oblasti zdravia pôdy a potravín, ktoré majú potenciál prilákať ďalšiu generáciu do odvetvia poľnohospodárstva;

116. zdôrazňuje zásadnú úlohu nezávislých poľnohospodárskych poradenských systémov pri šírení inovácií a poznatkov, podnecovaní výmeny skúseností a podpore praktických ukážok, a vyzýva členské štáty, aby poľnohospodárom poskytovali najmä komplexné poradenstvo v oblasti zavádzania udržateľnejších výrobných systémov; nabáda Komisiu a členské štáty, aby aktívne podporovali iniciatívy zdola nahor, ktoré zbližujú poľnohospodárov a občanov tým, že pracujú na miestnej úrovni a začleňujú miestne poznatky, aby sa lepšie prispôsobili konkrétnej situácii v teréne; zdôrazňuje význam podpory odbornej prípravy mladých poľnohospodárov a podnikateľov v udržateľnom poľnohospodárstve a udržateľných potravinových systémoch;

117. okrem poľnohospodárskych poradenských systémov vyzýva na vytvorenie a podporu platforiem viacerých zainteresovaných strán, ktoré zvýšia spoluprácu a mobilizujú výmenu poznatkov a technológií v rámci celého poľnohospodárskeho a potravinového reťazca s cieľom pomôcť rozšíriť inovácie a posilniť poľnohospodárske výrobné systémy; zdôrazňuje tiež, že je dôležité rozšíriť túto možnosť na všetkých účastníkov dodávateľského reťazca bez toho, aby to predstavovalo ďalšiu administratívnu záťaž;

118. zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú budú mať mladí poľnohospodári pri prechode na udržateľné poľnohospodárstvo a pri plnení cieľov stratégie; zdôrazňuje, že ekologická transformácia nášho potravinového systému je príležitosťou prispieť k živému vidieku; zdôrazňuje, že SPP by mala poskytovať lepšiu podporu mladým a novým poľnohospodárom, pokiaľ ide o príjmy, generačnú výmenu, odbornú prípravu, zamestnanosť mladých ľudí, podnikanie a digitalizáciu, a to najmä v okrajových a veľmi riedko osídlených oblastiach, aby sa vytvoril priestor umožňujúci začlenenie a udržanie mladých ľudí v poľnohospodárstve, keďže je pravdepodobné, že budú počiatočnými vykonávateľmi nových a udržateľnejších poľnohospodárskych metód;

119. zdôrazňuje, že mladí poľnohospodári a potenciálne nové subjekty sa stretávajú s ťažkosťami pri nákupe alebo prenájme pôdy, a zdôrazňuje potrebu uľahčiť mladým poľnohospodárom vstup do tohto sektora; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby táto stratégia nemala negatívny vplyv na dostupnosť a cenu pôdy, čo môže viesť k nárastu špekulácií a ďalším ťažkostiam pre mladých ľudí pri prístupe k pôde;

120. konštatuje, že koncentrácia poľnohospodárskej pôdy, ako aj zaberanie pôdy v EÚ, ktoré sú v niektorých prípadoch podporované politikami na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, môžu mladým poľnohospodárom a novým subjektom hľadajúcim pôdu na založenie poľnohospodárskeho podniku spôsobiť ťažkosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, ako aj regionálne a miestne správne orgány, aby skoncovali s takýmito praktikami s cieľom podporiť mladých poľnohospodárov a uľahčiť ich vstup do poľnohospodárstva;

Streda 20. októbra 2021

121. okrem toho sa domnieva, že táto stratégia je príležitosťou na zlepšenie vyhliadok žien na vidieku a na zdôraznenie ich kľúčovej úlohy tým, že sa pre podnikateľky vytvorí priaznivé prostredie, a to aj z právneho a politického hľadiska, čo bude viesť k lepšiemu prístupu k informáciám, vedomostiam a zručnostiam, ako aj k uľahčeniu prístupu k finančným zdrojom a následne k vytváraniu väčšieho počtu pracovných miest vo vidieckych oblastiach;

Podpora celosvetovej transformácie na udržateľné systémy

122. pripomína celosvetovú zodpovednosť európskych potravinových systémov a ich kľúčovú úlohu pri stanovovaní celosvetových noriem potravinovej bezpečnosti, ochrany životného prostredia, sociálnej ochrany a dobrých životných podmienok zvierat; opätovne potvrdzuje svoj záväzok týkajúci sa vykonávania zásad súdržnosti politík v záujme rozvoja; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, aby všetky potravinové a krmivové výrobky dovezené do EÚ v plnom rozsahu spĺňali príslušné právne predpisy EÚ a prísne normy Únie a aby pri plnení týchto noriem poskytli rozvojovú pomoc na podporu prvovýrobcov z rozvojových krajín; víta zámer Komisie vziať do úvahy vplyv vyžiadaných dovozných tolerancií na životné prostredie; domnieva sa, že by sa mali riešiť emisie spojené s využívaním pôdy a zmenou využívania pôdy z dovezených krmív a potravín;

123. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zachovali celostný prístup, keďže sa nesmie stať, aby vykonávanie určitých cieľov stratégie „z farmy na stôl“ v EÚ viedlo k premiestneniu častí poľnohospodárskej výroby do iných regiónov, v ktorých platia nižšie normy ako v EÚ;

124. pripomína, že prístup na trh EÚ so 450 miliónmi spotrebiteľov poskytuje našim obchodným partnerom silný stimul na zlepšenie ich udržateľnosti, ako aj výrobných a pracovných noriem; domnieva sa, že úspech zelenej dohody úzko súvisí s našou obchodnou politikou;

125. víta záväzok Komisie podporovať na celom svete postupné ukončenie používania pesticídov, ktoré už nie sú povolené v EÚ, a záväzok zabezpečiť, aby sa nebezpečné pesticídy, ktorých používanie je v EÚ zakázané v súlade s príslušnými právnymi predpismi nevyvážali mimo Únie, a naliehavo žiada Komisiu, aby čo najskôr predložila na tento účel návrhy; domnieva sa, že EÚ by mala podporovať rozvojové krajiny s cieľom pomôcť im znížiť nerozvážne používanie pesticídov a presadzovať iné metódy ochrany rastlín a rybolovných zdrojov; zdôrazňuje, že stratégia nesmie uprednostňovať dovoz výrobkov z krajín mimo EÚ s vyšším vplyvom na životné prostredie a klímu; v tejto súvislosti pripomína, že je preto nevyhnutné, aby agropotravinové výrobky z krajín mimo EÚ podliehali rovnakým požiadavkám vrátane nulovej tolerancie reziduí látok, ktoré spĺňajú hraničné kritériá;

126. upozorňuje, že v roku 2050 bude treba zásobovať na celom svete 10 miliárd ľudí bezpečnými a cenovo dostupnými potravinami, a to v kontexte rýchleho populačného rastu, zmeny klímy, nedostatku prírodných zdrojov a meniacich sa modelov spotreby; vyzýva Komisiu, aby posilnila globálny rozmer stratégie s cieľom zabezpečiť právo na primeranú výživu a aby vykonávala Deklaráciu OSN o právach roľníkov a ostatných osôb pracujúcich vo vidieckych oblastiach, a zdôrazňuje, že politiky EÚ v oblasti spravodlivých, udržateľných a odolných potravinových systémov by sa mali výslovne zaoberať aj otázkou rodovej nerovnosti; naliehavo vyzýva Komisiu, aby poskytla rozvojovým krajinám podporu pri ochrane ich začínajúcich priemyselných odvetví, podpore potravinovej bezpečnosti, zmierňovaní zmeny klímy v poľnohospodárstve a plnení noriem EÚ a medzinárodných noriem udržateľnosti pre vývoz ich poľnohospodárskych výrobkov;

127. zdôrazňuje, že EÚ musí presadzovať ľudské práva a právo na výživu ako hlavnú zásadu a prioritu potravinových systémov a ako základný nástroj transformácie potravinových systémov a zabezpečenia práv najviac marginalizovaných osôb na prístup k výživným potravinám, a implementovať Deklaráciu OSN o právach roľníkov a ostatných osôb pracujúcich vo vidieckych oblastiach;

128. zdôrazňuje, že dovoz živočíšnych výrobkov z krajín mimo EÚ by sa mal zakázať, kým sa podmienky živočíšnej výroby v týchto krajinách neuvedú do súladu s podmienkami v EÚ;

129. so znepokojením konštatuje, že viaceré audity, ktoré vykonalo GR Sante, ako aj podrobné vyšetrovania MVO uvádzajú, že nie je zabezpečená plná vysledovateľnosť živých koní z Argentíny určených na trh Európskej únie vrátane rizík pre bezpečnosť potravín, a že sú ohrozené dobré životné podmienky zvierat; vyzýva Komisiu, aby pozastavila dovoz konského mäsa z krajín, ak nie sú splnené uplatniteľné požiadavky EÚ týkajúce sa vysledovateľnosti a dobrých životných podmienok zvierat;

130. pripomína, že štrukturálne pokusy na zvieratách, ktoré nie sú nevyhnutné, by nemali mať žiadne miesto v potravinovom reťazci, keďže v smernici 2010/63/EÚ sa stanovuje nahradenie a obmedzenie používania zvierat v postupoch; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zastavili dovoz a domácu výrobu sérového gonádotropínu gravidnej kobyly (PMSG), ktorý sa získava z krvi gravidných kobýl, ktoré sú systematicky oplodňované a vystavené odberom krvi vrátane otázok týkajúcich sa zdravia a dobrých životných podmienok;

131. vyzýva Komisiu, aby urýchlene predložila návrh právneho rámca EÚ založeného na povinnej horizontálnej náležitej starostlivosti v celom dodávateľskom reťazci pre spoločnosti z EÚ a zahraničné spoločnosti pôsobiace na jednotnom trhu, ktorým sa zabezpečia udržateľné dodávateľské reťazce a investície, ktoré nebudú mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane odlesňovania, degradácie lesov, konverzie a degradácie ekosystémov a nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a správu vecí verejných, s cieľom podporiť dobrú správu vecí verejných a zvýšiť vysledovateľnosť a zodpovednosť v globálnych dodávateľských reťazcoch;

132. konštatuje, že vnútorný trh EÚ je najväčším dovozcom a vývozcom agropotravinárskych výrobkov na svete; vyjadruje presvedčenie, že EÚ by mala postavenie globálneho aktéra využiť na stanovenie referenčných hodnôt a priamych medzinárodných noriem pre udržateľné potravinové systémy založené na dodržiavaní ľudských a pracovných práv, spravodlivej súťaži, zásade predbežnej opatrnosti, ochrane životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat v súlade s pravidlami WTO; domnieva sa, že ochrana noriem v týchto oblastiach by mala byť neoddeliteľnou súčasťou všetkých kapitol obchodných dohôd a že mnohostranná a regulačná spolupráca by mohla tiež prispievať k dosiahnutiu cieľov stratégie „z farmy na stôl“;

133. vyzýva Komisiu, aby posilnila obchodné aspekty stratégie „z farmy na stôl“ s cieľom zabezpečiť súlad medzi spoločnou obchodnou politikou, akčným plánom colnej únie, spoločnou poľnohospodárskou politikou a rybárskou politikou a cieľmi stratégie „z farmy na stôl“, stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a ďalšími súvisiacimi politikami EÚ, a aby postupne plnila tieto ciele vytváraním účinných zelených aliancií na všetkých príslušných bilaterálnych, regionálnych a multilaterálnych fórach vrátane samitu OSN o potravinových systémoch v roku 2021, ako aj ambicióznou revíziou svojej obchodnej politiky, zriadením osobitného rámca pre udržateľné agropotravinárske systémy a produkty pre budúce obchodné dohody, najmä uplatnením doložky o zákaze znižovania úrovní ochrany, zlepšením fungovania ochranných doložiek a ukončením dovozu produktov, ktoré prekračujú maximálne limity rezíduí Únie pre prípravky na ochranu rastlín, v súlade s pravidlami WTO; vyzýva Komisiu, aby v záujme dosiahnutia týchto cieľov podporovala lepšiu koordináciu medzi všetkými verejnými a súkromnými zainteresovanými stranami; domnieva sa, že EÚ by mala opätovne potvrdiť mandát Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť ako medzinárodnej politickej platformy pre potravinovú bezpečnosť a výživu;

134. víta ambíciu stratégie „z farmy na stôl“ zabezpečiť vymožiteľné kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji vo všetkých obchodných dohodách EÚ ako prostriedok na zaručenie toho, aby navrhnuté vyššie regulačné ambície boli v súlade s obchodnou politikou EÚ a aby ich dodržiavali krajiny mimo EÚ, ktoré s EÚ podpísali obchodné dohody; zdôrazňuje význam posilnenia vynútiteľnosti kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v obchodných dohodách, čo by malo ako poslednú možnosť zahŕňať mechanizmy riešenia sporov založené na sankciách s cieľom presadzovať globálny prístup ku klíme a biodiverzite, podporovať udržateľnejšiu agropotravinársku výrobu, zastaviť globálne odlesňovanie a zvýšiť pracovné normy v súlade s ôsmimi základnými dohovormi MOP; navrhuje, aby sa v kapitolách o obchode a udržateľnom rozvoji zohľadňovali aj rovnocenné normy výroby, ako sú dobré životné podmienky zvierat, vysledovateľnosť, antimikrobiálna rezistencia a používanie prípravkov na ochranu rastlín, ktoré by mali systematicky certifikovať nezávislé audítorské a certifikačné orgány vo všetkých fázach výroby a distribúcie, ako aj plány s míľnikmi, ktoré sa by sa mali hodnotiť ex post; naliehavo vyzýva Komisiu, aby poskytla podporu rozvojovým krajinám v snahe o presadzovanie potravinovej bezpečnosti a poskytla im pomoc pri zosúlaďovaní udržateľných agropotravinárskych systémov s európskymi normami; očakáva, že hlavný úradník Komisie pre presadzovanie práva v oblasti obchodu si bude v plnej miere plniť úlohu v úsilí o zabezpečenie riadneho uplatňovania príslušných dohôd riešením narušení trhu, posilnením presadzovania kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji a účasťou na konštruktívnom dialógu s vládami a zainteresovanými stranami;

135. vyzýva EÚ, aby pomohla rozvojovým krajinám prijať vhodné vnútroštátne právne predpisy s cieľom chrániť ohrozené genetické zdroje pre potraviny a poľnohospodárstvo, zaručiť ich nepretržité využívanie a spravovanie miestnymi komunitami, pôvodným obyvateľstvom, mužmi a ženami a zabezpečiť spravodlivé a rovnocenné rozdelenie súvisiacich prínosov;

136. berie na vedomie štúdiu Komisie o kumulatívnom hospodárskom vplyve obchodných dohôd EÚ na poľnohospodárstvo, z ktorej vyplýva, že pri konzervatívnom aj ambicióznom scenári je očakávaným výsledkom vplyvu obchodných dohôd EÚ na agropotravinársky obchod pozitívna celková obchodná bilancia a vyššia hodnota do roku 2030, čo dokazuje, že obchodné dohody EÚ majú pozitívny vplyv na poľnohospodárstvo EÚ;

Streda 20. októbra 2021

137. zdôrazňuje, že dohodu medzi EÚ a združením Mercosur nemožno ratifikovať v súčasnej podobe, pretože okrem iného nezabezpečuje ochranu biodiverzity, najmä v Amazónii, ani neprináša záruky, pokiaľ ide o poľnohospodárske normy;

138. konštatuje, že kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji sa nezaoberajú možnými negatívnymi vplyvmi obchodných dohôd na zmenu využívania pôdy, odlesňovanie alebo zmenu klímy; domnieva sa, že európske a medzinárodné normy v oblasti životného prostredia, bezpečnosti, dobrých životných podmienok zvierat a sociálne normy by sa mali komplexne uplatňovať vo všetkých kapitolách obchodných dohôd s cieľom zabrániť tomu, aby akékoľvek ďalšie obchodné ustanovenia porušovali tieto normy;

139. upozorňuje, že obchodnými dohodami by sa malo zabezpečiť, aby sa zúčastnené strany aktívne podieľali na presadzovaní zásad udržateľného rozvoja a aby medzinárodné normy boli v súlade s environmentálnymi a klimatickými ambíciami EÚ; okrem toho sa domnieva, že tieto dohody by mali zohľadňovať záväzný charakter dodržiavania Parížskej dohody s cieľom zaručiť globálny prechod na udržateľné potravinové systémy;

140. pripomína, že poľnohospodárstvo a rybárstvo sú životne dôležitými odvetviami pre rozvoj udržateľných hospodárskych činností v najvzdialenejších regiónoch, a zdôrazňuje prínos a pridanú hodnotu týchto odvetví, ktoré pomáhajú zaručiť potravinovú bezpečnosť a reagujú na dopyt obyvateľstva bezpečnými a kvalitnými výrobkami v dostatočnom množstve; žiada, aby sa pri vykonávaní stratégie „z farmy na stôl“ a v následných legislatívnych návrhoch systematicky zohľadňovali štrukturálne agronomické a obchodné obmedzenia najvzdialenejších regiónov uvedené v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, s cieľom umožniť im súťažiť za rovnakých podmienok a zabezpečiť dostupnosť životaschopných alternatívnych riešení pre agropotravinárske sektory, ak sú ich spôsoby výroby a obchodné toky obmedzené;

141. víta navrhovanú novú iniciatívu v oblasti klímy a obchodu v rámci WTO; zdôrazňuje význam využívania tohto rámca na vytvorenie komplexného a udržateľného agropotravinárskeho systému založeného na spoločných a ambicióznych výrobných normách; naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa aktívne angažovala v rámci WTO s cieľom umožniť ekologickú transformáciu, zabezpečiť, aby obchodná politika bola v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja, pokračovať v rokovaniach o transparentných zásobách na účely potravinovej bezpečnosti, a najmä predchádzať situáciám, keď sa agropotravinárske výrobky stanú premenlivými alebo vedľajšími obeťami obchodných sporov, a zároveň naďalej rozvíjať ambicióznu udržateľnú obchodnú politiku, ktorá je v súlade s pravidlami WTO;

142. víta odkazy na relevantné postupy OSN v stratégii „z farmy na stôl“; zdôrazňuje, že EÚ by mala podporovať Výbor pre svetovú potravinovú bezpečnosť a jeho mechanizmus občianskej spoločnosti ako najdôležitejšiu multilaterálnu politickú platformu pre potravinové systémy; vyzýva Komisiu, aby presadzovala globálny prechod na udržateľné potravinové systémy a potravinovú bezpečnosť na všetkých príslušných medzinárodných fórach vrátane samitu OSN o potravinových systémoch v roku 2021;

143. zdôrazňuje, aké dôležité je poskytnúť moderné technológie a odborné znalosti rozvojovým krajinám a vyškoliť miestnych a európskych poľnohospodárov s cieľom pomôcť im zavádzať inovatívne poľnohospodárske postupy, keďže odvetvie poľnohospodárstva má zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť a zamestnanosť v týchto regiónoch;

o

o o

144. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.